TECHE UDINE

MANOSCRITTI

FONDO PRINCIPALE

Manoscritto n. P_MSS_0948_II

Nel Fondo Principale sono confluiti la maggior parte dei lasciti manoscritti pervenuti alla Biblioteca Civica «Vincenzo Joppi» nel corso del tempo: si tratta perciò di un fondo composito nel quale è possibile trovare manoscritti di argomento liturgico, scientifico, giuridico, botanico e altro.

Collocazione:

Biblioteca Civica "Vincenzo Joppi", Udine
https://www.techeudine.it/fondo-principale
https://www.sbhu.it/

Racc. Pirona

PAGANE

SACRE

948

II

948
II
1

~~Pertinebat ad~~ Extabat in Collectione~~m~~ lapidum quam Bertolus in propria domo Aquilejae congesserat. A Turre (Mon. vet. An. p. 259), et ~~[illegible]~~ Gruterus ~~Gruterus~~ (p. XXXVI n 12) ~~primos~~ priores tantummodo quatuor ~~li-~~ ~~neas potuitte~~ versus videre. ~~Eorum~~ lectionem secutus est Capodaleus (N. CIII); ~~Verba~~ ~~QVOD VILIC CVMMARVM~~ postremos duos versus Bertolus adjunxit (N. LXVIII) Muratorius (N. Th. pag. XXIII n 13) ~~ultimam verbum bene interpretaverat~~ perperam CVMMARVM ~~[illegible]~~ pro SVMMARVM legerat.

V. Reinesium, Sebastianum Donatum in Supplemento ad Novum Muratorianum Thesaurum (Epistola Cannegieteri pag. 525) et Muschettinium ~~[illegible]~~ (N. VIII)

Ex hoc ~~[illegible]~~ et subsequentibus monumentis ~~juxta Bertoli~~ ~~sententiam inferri potest~~ jure inferunt viri eruditi Belenum numen municipale Aquilejensium fuisse.

Herodianus (lib. VIII cap. 3): Τὸν ἐπιχώριον Θεὸν οἱ κατοικοῦντες τὴν Ἀκυλήιαν Βέλιν καλοῦσι σέβουσί τε ὑπερφυῶς, Ἀπόλλωνα εἶναι ἐθέλοντες, ~~[illegible]~~ silicet: Belen Deum patronum vocant indigenae Aquilejenses magnaque cum religione colunt, Apollinem interpretantes.

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

17 2 2

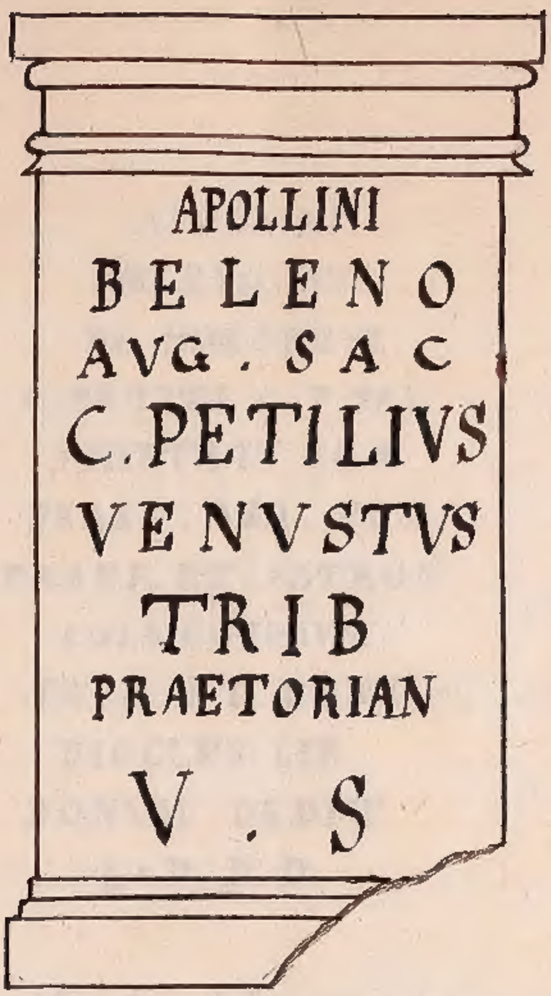

Cortinovius (N. CCIII) lapidem a ~~qui~~ Curione Gradensi comparatum ~~vit~~ ad legitimam ~~hanc~~ lectionem redegit.

V. Calogerianam (Nuova Raccolta Tomo IV pag. 370) et Filiasii volumina (Tomo III. Cap. XVI. Del Litorale di Grado), Hebdomadarium l'Istria (anno V. n. 50. pag. 326) ~~APOLLINI verbum~~ apollinis nomen, a Bertolo omissum, Inscriptioni ~~anteponitur~~ scite praefigit

~~Similiter et in exemplo~~ Josephi Furlanetto (Le Antiche Lapidi Patavine N. XII) ~~qui~~ lapidem extitisse ait in villa Quiriniana Altichieri, emptumque ~~fuisse~~ a Patavino Municipio, in urbis illius Musaeo ~~eodem~~ anno 1832 ~~MDCCCXXXII~~ collocatum.

Dissimile exemplar in Bertolii aviis MSS. invenimus (N. DCLXXIV) quoniam a viro erudito Millesi acceperit Bertolus non diligenter exscriptum.

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

5 3 3

APOLLINI
BELENO . AVG
IN . HONOREM
C . PETITI . C . F . PAL
PHILTATI . EQ . R
PRAEF . AED . POT
PRAEF . ET . PATRON
COLLEGIORVM
FABR . ET . CENT
DIOCLES . LIB
DONVM . DEDIT
L . D . D . D .

Edidere primi Gruterus (pag. XXXVI. n. 11) et A Turre (p. 259) et post illos Milles et Bertolus (N. LXIX) interpreta~~vere~~ti sunt. Sed ubi ille in fine quintae lineae legit EQ·P = equo publico, hic legit = EQ. R = idest equitis Romani. Milles Venetiis in aedibus Grimanorum lapidem ~~vidit~~ viderat. Capodaleus (n. XXV.) [illegible] in diruta Ecclesia Sancti Cosmae, ~~extare ait~~ et ~~sic~~ hoc modo refert:

Ꝺ
APOLINI
BELENO · AVG
IN · HONOREM
C . PETTI . C · F . PAL
PHILTATIAE · C · F
PRAEF · ET · PATRONI
COLEGIORVM
FABR · ET · C · ENT
DIOCLES . L . LIB
DONVM . DED . L · F
L . D . D . D

In Codice Belloni in Bibliotheca Palat. S. Marci Venet. extanti (Clas. XIV CXCII n. 99) dissimilis legitur

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

APOLLINI

BELENO . AVG

TIB . CLARISTIO

ET. CORNELIAE . Q . TICILIAN

CONIVX . CVM . FILIS . CLAVD

CONSTANTE . FEROCLANO

EVTICHIANE . ARISTIONE

EX . VOTO . POSVER . SIGNVM

CVPIDINIS . L . D . D . D .

A Capodaleo (N. XXIV.) extitisse didicimus ~~cum [illegible]~~ in Ecclesia diruta Divi Cosmae, Aquilejae.

A Turre (pag. 259)

Bertolus (XLXX.)

Muschettinius (Schedae N. VIII)

Muratorius (p. XXIV n. 1)

Donatus (Supplementum ad Novum Muratorii Thesaurum, in Epistola Cannegieteri pag. 525)

Hi omnes in tertia linea TIB . CLARISTIO scribunt; ~~an~~ legendumne potius TIB . CL . ARISTIO ? — Vide in septima linea ARISTIONE .

In Codice Bellonio (in Bibl. Pal S. Marci Venetiar.) pro CLARISTIO in tertia linea legitur CIARSTIO, in quarta CORNELIAE . V . TYCILAN . CONIONX, et in septima EVTICIANE . AERISTIONE

Cortinovius extitisse asserit Venetiis in ~~domo~~ musaeo Nanii (N. CCXLV)
~~Difformiter expositum~~ aliter expressum invenit Bertolus (N. DCLXXIII) in Muratorio (N. Th. p. XXIV. n. 4) a quo transcriptum fuit ex marmore tunc temporis in aedibus Savornianis Venetiarum asservato.
~~Illud~~ Illustravit P. D. Cenons Blasius Camaldulensis, in opere = Monumenta Graeca et Latina Musaei Nani (pag. 168. Romae 1787)
Tacitus (Hist. lib III p. 487.) = Primum irrupisse C. Volusium tertiae legionis militem inter omnes auctores constat =

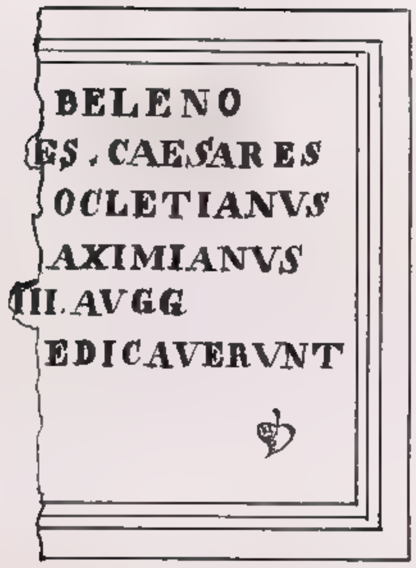

Aquilejae effossa.

Ha Bertolus (A. DCXLIII) ex quo Muratorius (p. MCMLXXXVII. n. 7) qui addit = Templum aut Donarium, ab iis (Diocletiano et Maximiano) dicatum credere par est =

Inscriptionem ~~hanc in~~ eandem referunt Fridericus Altanus in Dissertatione de Aquileja Pagana, (Monografie Friulane N. VII pag. 22 e 23)

Cf. Hebdomadarium = L' Istria (anno VII n. 48. pag. 218)

Cs. Johannes Rinaldus Carli ~~Opera~~ (Antichità Italiche Parte I^a Lib. III. p. 185)

Muschettinus vero eam ~~...~~ praebet (p. CXXXII) sed corruptam ~~sic ut~~ hoc modo:

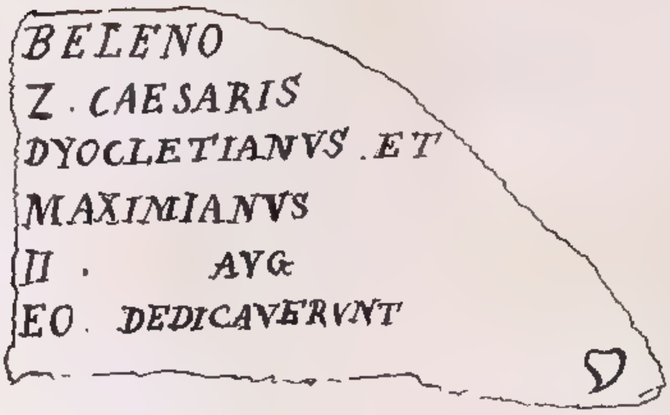
BELENO
Z . CAESARIS
DYOCLETIANVS . ET
MAXIMIANVS
II . AVG
EO . DEDICAVERVNT

5 7 7

BELENO
MANSVETIVS
VERVS
LAVR.LAV
ET. VIBIANA
IANTVLLA
V. S

L. A Turre primus edidit (p. 270), Deinde Bertolus (N 211) Reinesius autem illustravit.
Gruterus ex Pighio et e Verderii Schedis (P. XXXVI n 17)
Juxta Capodaleum (N. XCV) hoc cum pluribus aliis monumentis, a Johanne Savorgnano, Johannem Grimanum Patriarcham Aquilejensem anno ~~MDXXXXVIII~~ 1545 donatum constat.

LAVR. LAV = Laurentium Lavinatium sodalitium in plurimis urbibus fuisse ~~diffusum~~, H. Assuinius ~~Hyeronimus~~ nobis testis est, ex inscriptione Gruteriana Bellunensi (Pag. CCCCXX n 2.)

8 1

BELENO

AVG. SAC

L. CORNELIVS

L. FIL. VEL

SECVNDINVS

AQVIL

EVOC. AVG. N

QVOD. IN. VRB

DONVM. VOV

AQVIL

PERLATVM

LIBENS. POSVIT

L. D. D. D

In Grimanorum Musaeum Venetiarum evectam, Eruditissimus Milles testatur.
A Turre (pag 263)
Bertolus (N. LV.)
Capodaleus (N LXXXXVII)
Graterus (Pag. XXXVI n 15)
Hyeronimus Asquinius (Lettera = Del Forogiulio dei Carni pag. 48) cum titulo = Aquilejae. =
De Corneliis vide Numeros plures Collectionis hujus

BELENO
AVG
T. VIBIVS
ABASCANTVS
IIIIII. VIR · AQVIL
DONVM. DED

Capodaleus (N. LXXXI) ~~hanc~~ in Ecclesia Sancti Martini Beluniensis positam ~~asserit~~ scribit, ~~quae~~ nunc in Musaeo Cataii Obicciorum visitur, Furlanetto asserente (Le antiche lapidi Patavine N. XIII)
A Turre (pag. 263)
Bertolus (N. LVII)
Muratorius ex Philippo A Turre (pag. XXIV. n. 3)
Nos, Furlanetti exemplum secuti T. pro P. in ~~tert~~ tertia linea et DED. pro DEDIT in ultima expripsimus.

BELEN. AVG
IN. MEMOR
IVLIOR
MARCELLI . ET
MARCELLAE. ET
IN . HONOREM
IVLIARVM
CHARITES. ET
MARCELLAE . FILIAR
ET. LICIN . MACRON
IVNIOR . NEPOTIS
C . IVLIVS . AGATHOPVS
IIIIII . VIR . AQVIL
L. D. D. D.

Capodaleus (N. LXXXXVIII) quidquid ~~ea quae~~ ad N. 7 animadvertit, heic rursus adnotat.

Ab Apostolo Zeno Venetias translata ~~[illegible]~~ (Lettera 13 Marzo 1698, p. 13 a mons. Fontanini) Grimanum ~~[illegible]~~ Musaeum ditavit.

A Tune (pag. 263)

Gruterus (pag. XXXVI. n. 16) ex Pighio, Ursino, et Ligorio

Lipsius quartum versum omittit.

Bertolus (N. LVIII)

[redacted]VL . PAVLINI

T. F

ALLIA. T. LABIENI

VXOR

BELENO

D. D.

Ex Bertolo (N. DCLXXV), lapidem istum in Alvernia Galliarum provincia conspici novimus. Ex hoc fortasse arbitratur Reinesius (pag. 202) hunc eumdem T. Labienum fuisse, qui, Julium Caesarem in Alverniarum populos dimicantem, est auxiliatus.

ALLIA pro ATTIA fabrile mendum non dubitat Bertolus. Muratorius (p. MCMLXXIX n. 4) ex autore Libri De Religione Gall., eam profert, et addit = Fortasse T. F, seu potius T. L ALLIA ; fortasse T. L. ABIENI VXOR

12 1½

[illegible]

BELENO

V.S.L.M

Bertolus (N. DCLXXVI.)
Johannes Bianchi (Nov. Lett. di Firenze an. 1751 N. 36. Col. 568) qui fragmentum hoc Arimini vidit, ~~vidisse ait et~~ integrum monumentum illuc, aliquem Beleni numinis cultorem Aquileja transtulisse opinatur.

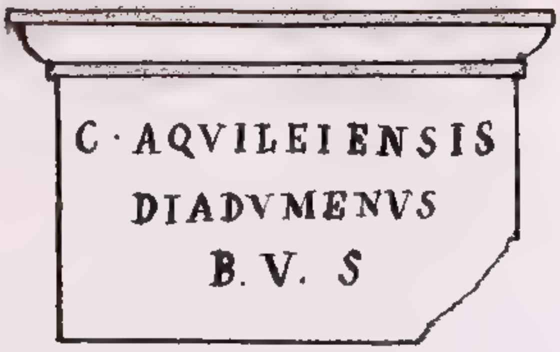

In pago = Belvedere = prope Aquilejam
Bertolus (N. LXII.)
Muratorius (p. XXIV. n 5)
Donatus in Supplemento ad Novum Muratorii Thesaurum – (Epistola Cannegieteri pag. 525.)
V. Numeros 29 et 31.

BILIENO . AVG

NALVIVS . PINTITVS

Philippus A Turre (pag. 263 et 269) extantem refert Venetiis in ripa Sanctae Clarae; et de lectione mendosa NALVIVS pro NAEVIVS, PINTITVS pro PINVTIVS libenter Quadratarium criminatur. Bertolus (A. LIV) ab illo accepit

C · LVCRETIVS
C · F · PAPIRIA
RVFVS
B · V · S · L · M

Venetiis ~~[illegible]~~ in horto quodam reperto anno 1855 ~~MDCCCLV~~ a
Joh. Bapta Geraldonis, ~~[illegible]~~ inter rudera cuiusdam dirutae domus. ~~quaedam [illegible]~~ Kandler
~~[illegible]~~.
Aquileiensem ~~[illegible]~~ indicant Emmanuel Cicogna et ~~Kandlerus~~
~~reputant~~, Casonus autem Altinatem —
~~Cicogna~~ (Atti dell' Istituto Veneto an. 1855–1856 Tom
I. ser. III. ~~Disp. III.~~ pag. 307.)
Beleno Sacra —

T. MARIVS.APTVS
VERCELLEN
ET
ASIATICVS
MAN.BELENO
V.S.L.A

Venetias deportata juxta Capodaleum (N. LXXXXIV)
A Turre (p. 270)
Bertolus (N. LXIII)
Gruterus bis retulit. Primum exemplar (p. XXXVII n 1) litteras P.C. in fine habet, alter autem (p. DCCCLXXIX n 11) ex Ursini adversariis sic ~~est~~ constat = In domo Patriarchae Aquilejensis. =

T. MARIVS
APTVS
VERCELLEN
ET
ASIATICVS
MANNEI

M. HOSTILIVS
AVCTVS
IIIIII . VIR
B.S. D

Capodalcus (N. LXXXXVI) hanc ab Aquileja Venetias ~~deportatam~~ delatam ~~allatam~~ non dubitat
A Turre (p. 270)
Bertolus (N. LXI)
Muschettinius (N. LVI.)
Gruterus (pag. XXXVII n.° 3) ex Vendenio et Ligorio
Ap. ~~ostolus~~ Zenus (– Epist. ~~ola~~ ad Fontaninium) huic, aliam epigraphen super addit, quam Bertolus sub ~~ad~~ Num. LXII exscripsit, eamque sic edidisse asserit ex Ursati ~~opere~~ (De notis Romanorum pag: 55) et est:

C. AQVILEIENSIS
DIADVMENVS
B. V. S

V. Zanettium in sua Istitutione lapidaria (Lib. III C. 3. p. 391) qui hasce inscriptiones tum sejunctas, tum in unum compositas plures auctores retulisse ait

In pago Montis Coronae prope Parentium lapidem ~~habet~~ exscripsit Kandlerus, (Istria – Anno I n. 26–27. p. 105) in quo de M. HOSTILIO quodam mentio est:

M. HOSTILIVS
CRESTVS
SIBI
V. F

18

L · AQVILIVS · NARCISSVS
BEL · AVGVST
LIB · V · F

Wolfgangus Lazius (Lib XII R. I. Com. R. Rom.) aquilejensem hunc lapidem tanquam a Julio Carnico desumptum refert; Gruterus vero (pag DCVI. n. 10) ex ~~Appiano~~ ~~et~~ Verderio ~~necnon~~ et Mille (a quo Bertolius accepit Tit. num CCCXLV) in Torcello Insula ~~in campis illis~~ sed discrimen ~~est~~ quod inter haec exempla notandum ~~conspici potest~~. ~~Aquilejam fors vel dubio deportatum~~.

En Torcellanum: ~~lapidem~~:

L · AQVILIVS
NARCISSVS
AVGVST
BEL · V · S

Lucium Aquilium Narcissum istum ~~Beleni libertum vocat~~ Beleni libertum vocat. Cortinovius ex illa nota LIB — ~~nos autem siglam illam LIBENS potius significare censemus ita ut integra Inscriptio legatur~~.
Nonne rectius legendum:

Lucius Aquilius Narcissus
Beleno Augusto
Libens Votum fecit = ?

19

19

BELENO

V · S · L · A

P · C

Aquilejae olim extitisse testis est

Capodaclius (A. Cl.) ~~hanc extitisse olim ait, Aquilejae~~

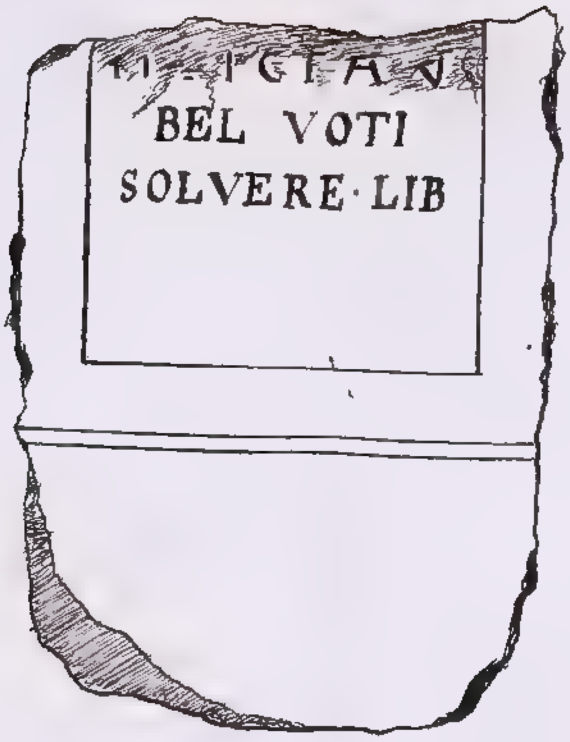

In Coemeterio pagi Belvedere prope Aquilejam.
delineavit Zuccolus (N. CXXIX.)

BELINO
SEX
CAESERNIVS
FAVSTVS
IIIIII.VIR
V.S.L.M

Bertolius (N. LXIV.) ~~hunc~~ Aquilejensem testatur.
Gruterus (p. XXXVI n. 14.) ex Pighio
A Turre (p. 265)
Capodaleus (c.)

20 37

22.

BELINO . SACR
L.VETTONIVS.LL
SECVNDVS. IIIIII. VIR

Bertolus (N. LXV) hanc Aquilejensem ~~tectatur~~ dicit, alii omnes Gradensem.
A Turre (p. 265)
Capodaleus (N. CXVIII) linearum distributionem mutat.
Gruterus (p. MLXVI n. 8) ex Marcanovae et Sirmundi schedis, TO VIR ab illis praetermissum adjunxit.
~~Hac e schedis~~ Cortinovius (N. CCXXXV) ~~qui~~ VETTONIVS pro VECTONIVS legendo emendavit.
Filiasi (T. III Cap. XVI. Del Littorale di Grado) Cortinovianum exemplar sectatur. V. Hebdomadarium l'Istria (anno V. n. 50, pag. 325.)

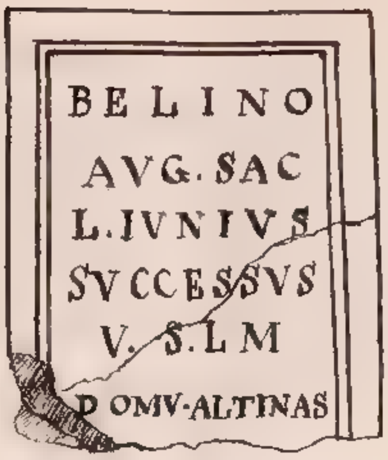

Ex Collectione lapidum in aedibus Bertoli (n. LXVI), ~~a Madrisius~~ madrisius ~~prout~~ primum ~~extat~~ emendatam, ~~primum edita fuit~~ edidit. (Apologia per lo stato d'Aquileja)

A Turre, (pag 263 de mon. vet. antii ~~in operas~~) sui exhibuerat linea postrema ~~DOMV. ALTINAS~~ carentem.

Capodaleus (n. XL) in domo quadam capitulari positam asserit.

~~vult~~ Johanes Rinaldus Carli (Antichità Italiche Parte I lib III pag 185)

Muratorius a Comite Beretta (pag MXXII n 6 et p XXIV n 2)

it in Codice Bellonio legitur (in Bibl. S. Marci Venetiarum)

BELINO . AVG
SACRVM
VOTO . SVSCEPTO
PRO . A . AQVILIO
C . F . POM . VALENTE
IIII . V . I . D . DESIG
PHOEBVS . LIB
V . S . L . M

Inter marmora ~~[illegible]~~ iis quibus Aquilejensis Patriarcha Grimanus donatus fuit anno MDXXXXVIII. V. Numerum 7
A Turre (pag. 263)
Bertolus (N. LXVII)
Gruterus (XXXVI. n. 13) ex Pighio atque e Verderii schedis
Joseph Sporenus (Forumjulium)
Capodaleus ~~[illegible]~~ praebet (N. IC) ~~ed~~ non persimilem, ~~[illegible]~~ in quinta enim linea GN . POMP. in septima PHEBVS. LIB legit –

25

BELINO
AVGVS
L · ANNIVS
FIDELIS

(~~Pertinet ad~~ ex Collectione Vincentii Zandonati Aquilejensis
Hebdomadarium = l'Istria = (anno VII. n. 23-24. pag. 96)

26

BELINO · AVG · V · S
Q · HERENNIVS
PAVLLI · L · LIB
POLVBIVS
AVGVSTALIS

Venetiis ~~[illegible]~~ reperta anno ~~MDCCCLV~~ 1855 ~~[illegible]~~ una cum illa quam in antecedenti Numero 15 obtulimus. —

Aquilejae ~~[illegible]~~ vindicant Cicognae et Kandlerius, Altino ~~[illegible]~~ Casonius.

~~Cicogna~~ (Atti dell' Istituto Veneto anno 1855-1856 — Tom. I. Ser. III pag. 307.)

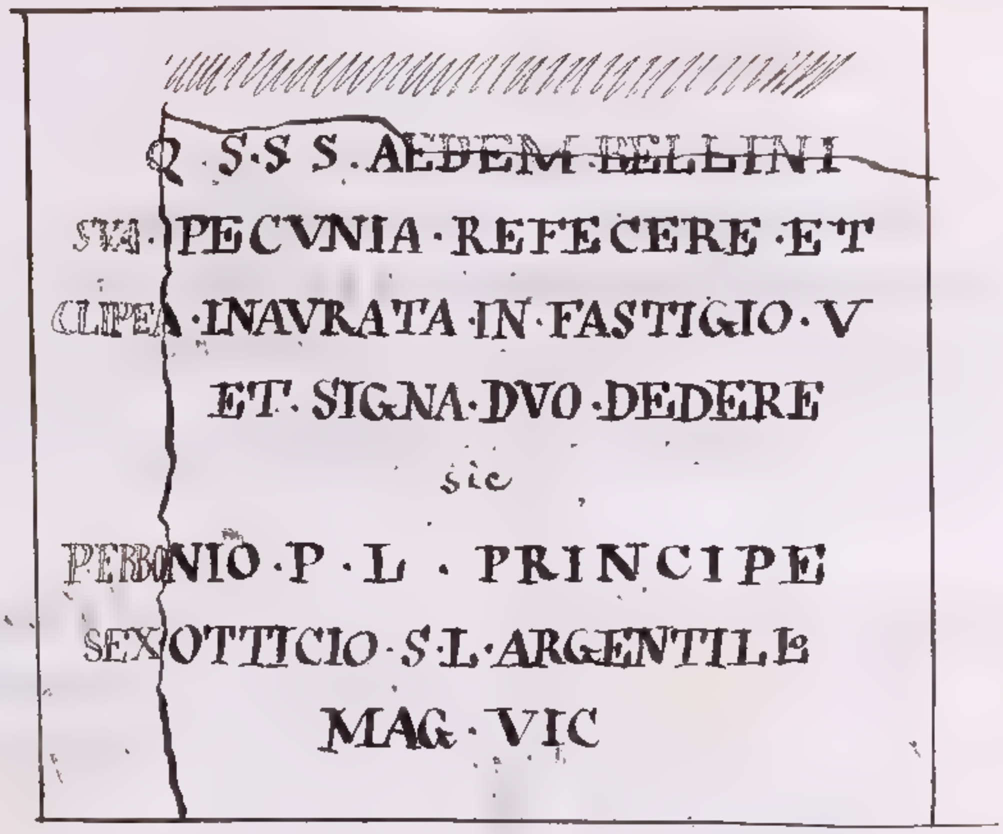

D.r Conf.r Cumanius eam sic legit ~~ut supra~~ Mense Aug. 1851 ~~MDCCCLVIII~~ in ~~...~~ oppido ~~quodam~~ Julii Carnici, ~~Ille~~ idemque siglas Q. S. S. S ~~...~~ interpretatur Qui. Supra. Scripti. Sunt

Nicolaus Grassius eam producit (Notizie Stor. della Pr. della Carnia p. 52.)

A Fune ((p. 400) ~~pene~~ fere similem exhibet et tantum S · S in prima linea scribit, DEDERVNT pro DEDERE in quarta et POTITIOR pro OTTICIO in sexta

Muratorius semel iterumque eam profert, tum mendis repletam (p. CCCCLXXI n. 1.) tum ~~alteram~~ paulisper emendatam (p. XXIV n. 7)

Fustanettus Jos. (Le Antiche lapidi del Museo di Este (p. 9 in Notis)

V. Siriatum (in Dissertatione) in qua ~~et~~ discrimine quodam offertur Inscriptio

Bertolia vero lectio, quae ea Siriato fertur accepta,

non omnino persimilis haec est / N. CCCCXXI /

CSSSAEDEMBELINI
PECVNIA · SVA · REFECERVNT
A · INAVRATA · INFASTIGIO · V
ET · SIGNA · DVO · DEDERE
NIO · P · L · PRINCIPE
OTTICIO · S · L · ARGENTILE
MAG · VIC

Cortinovius etiam in initio tertii versus, ut Cusmanus adnotat, An Clypea?, et in initio quinti An L. Herbonio?
Livius / L. 35 Cap. 10 / Clypea votiva in templis maxime atque in ipsis fastigiis collocabantur =
Livius / Dec. 4 lib 5 / Ex ea pecunia clypea inaurata in fastigio Jovis aedis posuerunt =

B	A
IMP · CAES · DIVI · NERVA	E · F · NERVA · TRAIANVS
GERMANIC · DACIC · PONT · M	AX · TRIB · POT · VIII · IMP · IIII
COS · V · P · P · AEDES · BELENI · IGNE · C	ONSVMPTAS · A · SOLO · RESTITVIT

A. Fragmentum existens long. ~~II, XXXI~~ 2,31, alt. Cent. ~~LXII [illegible]~~ 0,62

B. Pars desiderata

Sepulchrale saxum, in inferiori cujus parte fragmentum inscriptionis legitur quam Zandenus complere, ut in exemplo nostro non dubitat — Beliniae effossum fuit et in Musaeo Com. Cassis Monasterii depositum.

V. Hebdomadarium = l'Istria = (anno II. Num. 67-68. p. 277.)

29

FONTI . BELENO
C . AQVILEIENSIS . DIADVMENVS
B . V . S

Ab ~~Capodaleus hanc prodiit (N. CXI)~~, Aquileja Venetas delata.
Capodalius ~~Repertorium~~, mutata ~~[illegible]~~ linearum distributione profert n.° CII
A Turre (p. 270)
Bertolus (N. LIX)
Muschettinius (N. LV)
Reinesius -
Muratorius (p. XXIV n 5)
Gruterus (XXXVII. n 3) ~~[illegible]~~, Verdenio et Ligonio praeceptibus ~~[illegible]~~, conjunxit ~~git~~ cum Inscriptione quam videre est in Numero nostro 17 unam tantummodo epigraphem ex duabus ~~lapidem ex duabus~~ componens.
Cortinovius, inscriptionem hanc, non aliam ab ea quam sub ~~eandem quam~~ numero ~~num~~ 31 ~~Bellatinius hujus~~ describimus, ~~esse~~ autumat.

FONTI
SACR
T· KANIVS
IANVARIVS
S. L. M

Aquilejae effossa anno 1780

Cortinovius ~~qui~~ eam sic refert ~~inventam fuisse ait anno MDCCLXXX Aquilejae ubi legerat~~. (N. XXI. et XXII)

FONTI · B
SACR
T · KANIV
S . L . M

Nos ad Bertolianam lectionem libentius accedimus (cit.
DCLXXVII)

FONTI. B[illegible]

Gruterus (p. ~~LXXXXIV~~ n 4.) aram Aquileja Venetias translatam, sic inscriptam dicit
A Turre (pag 240.)
Bertolus (it LX)
Reinesius (Class. V. n 51.)
Capodaleus (A LXV.)
Vide Numerum 17

AQVA · DEI · ET · VITAE

In fistula plumbea prope Timavum inventa, ubi templum ~~Di~~ Diomedis olim extitisse fama etiamnum obtinet.

Bertolus (N. XCVI)

P. Basilius Asquinius (Rag. del Terr. di Monf. pag 58)

Iacobus Valvasonus (Mss. Forumjulii) repertam narrat ad balnea prope Timavum.

A Turre (pag. 320)

I. Joseph Liruti (de Aquileja)

Donatus in Supplemento ad Novum Muratorii Thesaurum. (L. III C. IV p. 476)

Jo. Antonius Vidali (Notizie delle acque Termali di Monfalcone. = Venezia 1801 p. 17)

Cortinovius (N CLXXXXVI) repertam narrat ~~est~~ in maceriis ~~quibusdam~~ ad Pontem vulgo = Setze = appellatum, prope Montem falconem Goritiam, apud Comm.i d'Attemps transvecta fuit

Bertolus (N DCCVI) Atrantem, pagum vel Municipium in Norico ~~olim~~ olim fuisse putat

Hyer. Asquinius (La Giardiniera suonatrice pag 21)

Iacobus Gregorius (Lettera all' abate Prebune pag 39)

Gravisius (Esame Critico dell' Illirio Forogiuliese)

Cyprianus (Saggio sull' antica Noreja, Gorizia 1799 p. 33)

Hist. Lett. Ital. (Tom. X p 295)

~~Ex denique~~ Donatus in Supplemento ad Nov Murat: Thesaurum (pag LIV n 1)

1.° Num num 114.

34

Ex Schedis Maffei Kinianis (t. ? CLII)

C VELLAEVS·A·L·EROS
SEX·VIR·ARAM·SEDILIA
STRATVM·DAT

Forojulii in hortis olim Venustorum, in Via della Noce –
In Belloniano exemplo Aquilejae extitisse ~~existens~~ fertur, diverso
linearum ordine; ~~in duas quidem lapide~~
A Turre (p. 318 et 366)
Bertolus (N.° XCV)
Jo. Rin. Carli (Ant. Ital. Appendice alla Parte II p. 317.)
Muratorius ex Philippo a Turre (p. CXXVIII n. 4)
~~Ms.~~ Pet. Paulus Dolabellus (Sulle cose di Cividal del Friuli mss.)
~~Nomen quamvis non pateat, Deo~~ cuidam ~~antiquo dicatam fuisse~~ –
~~A Turre et Muratorius~~

AVGVSTAE.BONAE.DEAE
CERERIE.SACRVM
YSTIS.L.TICHE.AEDEM
L.DE.PECVNIA.SVA.FECIT
FASTVS.BARBONIVS
IIII.VIR.DD

Aquilejae ad Sancti Lazari.
A Turre (pag. 309)
Bertolus (N. LXXXVIII.)
Capodaleus (N. LXXI.)
~~Le~~ Furlanetto ~~opere praedicitur~~ (Le antiche lapidi Patavine pag. 14)
Maffejus (Art. crit. lapid. pag 476)
Muratorius (N. T. pag. XXXIII n 8)
Donatus in Supplemento ad Novum Muratorii Thesaurum (Lib III Cap. IV pag 476 in nota, et in Epistola Cannegieteri pag. 533.)

AVGVS TAE. B.....
CASTRE NSI. EX.....
FERONIA. LIBANI. LIB
TI. CLAVDI VS. STEPHAN

Aquilejae; olim in aedibus canonici Bertoli; ab anno vero 1794 in Collectaneis
~~In primis ad Bertolim collectionem pertinere, sed anno MDCCIIC fragmentum hujus inveniri Cortinovius nos admonet prope Monasterium Aquilejae, in~~ Lapidariis Com. Cassitii.

Semel iterumque eam produxit Bertolus (N. XV et XC) jam antea in A Turre (p. 311) et Madrisii operibus (Apologia per lo Stato d'Aquileja) editam

Donus (Cl. III. n 5)
Capodaleus (N. XXXVI.)
Joseph Sporenus (Forumjulium)
Hebdomadarium - l'Istria (anno II n 78 pag. 317.)

BONAE
DEAE . AVG
SACRVM

[illegible]

Bertolus (A. DCVI.) [illegible] aedibus Capodalei (A. CXXXIX) in cujus aedibus adstabat.
Ex Bertolo vero Muratorius (p. XXXIII. n. 7 et pag. MCMLXXXI n. 1.)

BONAE . DEAE . PAGANAE
RVFIA . C . F . FESTA . CAESILIA
Q . L . SCYLACE . MAGISTRAE
D . S . P . DECIDIA . L . F
APVLEIA . ET . PVPIA . L . F
PEREGRINA . MINISTRAE
BONAE . DEAE . AEDEM
FECERVNT . D . P . S

Fabrettus e Schedis Vaticanis corruptam primus retulit (Cap X . n 157-158) et ea unica inscriptione duas fecit, cujus exemplum secuti sunt Bellonus, A Turre (p. 309) Capodaleus (N. XXXVII , XXXVIII), Bertolus (N. LXXXVI, LXXXVII) et Sporenus (Forumjulium)

Donius in unum conjunxit, et Aquilejae in domo cujusdam Canonici esse retulit.

In Codice Canonici legitur RVFIA, in quinta linea.

Muratorius (p. XXXIII n. 5. et CXXXIII . n . 3 . 4) et Thesaurus Gudianus ~~dissimiliter~~ diversimode referunt . (p. LIV n 4)

V. Donatum in Supplemento ad Novum Muratorii Thesaurum (Epistola Cannegieteri P. I pag. 533, et II. ~~in secunda par-te~~ pag 67 . n . 6)

ANINIA. M. F. MAGNA. ET
SEIA. IONIS. ET. CORNELIA. EPHYRE
MAGISTRAE. B. D
PORTICVM. RESTITVERVNT. ET
AEDICVLAM. FONIONIS

~~Ad praesens~~ Nunc (Mense Julii ~~MDCCCLVII~~ 1857) in aedibus Zandonati~~is~~ Aquilejae Long. ped III, lat III.
Cortinovius ~~eam unus lapide comparavit~~ exscripsit (N CCLXV)
Muratorius (pag. CXXXIII. n 5) ex Bertolo
Muschettinius (N. CXVI)
Ex Codice Bertolini, Bertolus ~~in primis~~ (N. LXXXIX) corruptam praebuit, sed paulo post~~ea, juxta Epistolam a Canonico Johanne Dominico Guerra Forojuliensi acceptam (Lett.a 19 Apr. 1758 al Bertoli)~~ emendavit in ineditis suis (N DCCXX) et ad hanc ~~accuratiorem~~ lectionem redegit, cum qua concordat et Hebdomadarium = l'Istria (anno VII n 23. 24 pag. 95)
De Seja Ionis v. Inscriptionem quam ad Num. 65. Collectionis hujus ~~describemus~~ posuimus.

DOMNAE . B
SACRVM
SEX . BAEBIVS
BAI . FIL . VET . EX . CLASSE
VESTIARIVS
V . S . L . M

Aquilejae in quadam ex Domibus Capituli
Bertolus binas ~~plane~~ pene similes refert Inscriptiones (N. LXXXXI et DCXXXXII) – Primam ex Ph. A Turre opere (p. 311) exscripsisse ~~asserit~~, alteram vero a Muratorio accepisse asserit. Ad illam sicuti emendatiorem accessimus. ~~Altera~~ ~~Bertola~~ Altera lectio hec est:

DOMNO . B
SACRVM
SEX . BEBIVS
FVIT . IN . CLASSE
VESTIARIVS
V . S . L . M

Filiasii exemplar (T III Del Littorale di Grado) Bertolianae lectioni adhaeret a nobis acceptae, sed BAEB, et probabiliter rectius, pro BAI in quarta linea ponit.
Lectioni nostrae subscribit et Donatus in Supplemento ad novum Muratorii Thesaurum (Lib. III Cap. IV pag 476 ni Nota, et P. II pag. 56 n 3)
Muratorius (N. Th. p. XXXIII n 6, et pag. CMXLI n. 4) ex Donio. ~~Donius~~.
Codex Antonii Belloni
Capodaleus (N. XXXIX)
Hebdomadarium = l' Istria = (anno V. n. 50 pag. 322)
In Notitia Imperii (Sect. 65) = In Provincia Venetia inferiori Praefectus Classis Venetum, Aquilejae =

Cum e ~~Sub~~ simulacro, ab Aquileja Venetias in Grimanorum aedes translata.

V. ~~Dissertationem~~ Fideriaf Altanus in Dissertatione De Aquileja Pagana ~~in opere~~ (Monografie Friulane f. N VII p 19)

Hebdomadarium l'Istria (anno VII. n. 47. pag. 215)

Muratorius (pag VIII n 8)

Ph. A Turre (pag. 291)

Bertolus (N LXXIII)

Jovi Tonanti dicatam Hermann Astorius ~~in primis~~ primum (Dissertazione nella Raccolta del Sallengre) et ~~ex illo~~ post illum Ph. A Turre et Bertolus retinent. ~~Sed~~ Cortinovius vero non tonantem a βροντέω sed sanguinolentum a βροτεις interpretatur ~~[illegible]~~ (~~βροτος enim vere cruor, sanies~~) et ideo Plutoni sacram procul dubio arbitratur. Et magis in his firmatur a vitta quae tempora circumdat, ~~[illegible]~~, ~~et~~ a boni ~~addita~~ appellatione Ditis, nec non ab ~~ex~~ ejusdem numinis alibi cum Hecate ~~Hecate~~ conjunctione, sicuti in hac ex Meursio (~~Exercitationum criticarum lib II p 2 T V col 600~~) ac ~~et~~ Phil. ~~Philippo~~ A Turre citata (pag. 166)

DEO . SOLI . INVICTO . MITHRAE
FL . SETTIMIVS . ZOSIMVS . V . P
SACERDVS . DEI . BRONTONTIS
ET . AECATE . HOC . SPELEVM
CONS TITVIT

Vide Inscriptionem Graecam - Deo Magno Brotonti in Museo Veronensi Maffeii.

M.D.M
CERERIAE
V.S.FRVTICIA
THYMELE
M.STATINI.DORI:

In Obiziorum Musaeo Cataji prostat. In dextero latere marmoris simpulum in laevo autem pateram habet.
Furlanettus (Le Ant. Lap. Pat. A. 2 X)
Gruterus (p. MIX. n. 2). Murani in Insula prope Venetias
Reinesius et Muratorius (Append. p. MIX. n. 6 et N. Th. pag. MDCLV n. 6) ibi in ripa S.^tae^ Clarae. ambo mendis redundantem proferunt ~~Mendis redundantem illi proferunt~~.
Apostolus Zenus (Lettere Tom. IV. p. 26)
Nos ad Furlanetti lectionem accedimus quae ~~ea mea~~ ~~periit, et~~ cum ~~illo olim~~ exemplo Ab. Enrici San Clementis mirifice concordat.
Eam autem hic praebemus Aquilejensem reputantes, ex alio lapide Beliniae reperto, in quo STATINIA THYMELE memoratur quem videre est sub Num. 387.

Ara Glemonae inventa, apud Liruttum servabatur
Bertolus (A. DCXIV.)
Zucolus ~~editus~~ / A IV.
~~Historiae Glemonenses~~ Liruttus Notizie di Gemona
Mazzochius (in Spicilegio veteris testamenti T. I p. 239) ait
Gog ab Arabis et Caldaeis appellatum fuisse CAVC
Conf. Musaeum Veronense Maffeji (p. CCCLXXVIII) ubi loquitur de Inscriptione Salensi (Sale, prope Lacum Sebinum = Iseo)
in qua Tiro Duumvir CAVTOPATI monumentum dicat.
Muratorius (p. MCMLXXXVI n. 9) ~~haec refert~~
Rossi ~~In opere~~ (Memorie Bresciane ~~del Rossi~~ p. 146) statua
Dei Panis visitur, sub cujus pedibus capitur inscriptio quae incipit
~~verbis~~ CAVTO PANI

In Hebdomadario (Lettera - anno VII - n. 16. pag 212)
~~dum haec producitur~~ Sancti Augustini verba referuntur, de Deo CATIO vel CAUTIO patre (De civitate Dei Lib. IV - pag. 21) = Quid doctrinae vel a Mercurio vel a Minerva petendum esset, quum virtus omnia secum haberet? Sed si virtus nonnisi ad ingeniosum posset venire quid opus erat Deo Catio (vel Cautio) patre, qui catos, idest acutos faceret, cum hoc posset conferre felicitas? —

Post Curionis domum Aquilejae et Belineae effossa anno **MDCCCVI.**
Zuanolus (N **LXXXV**)

S. Augustinus (De civitate Dei lib. IV) Deum Catium, vel Cautium Patrem memorat, a quo homines cati idest acuti redduntur

[illegible]

[illegible]

[illegible]

PAVLI

Q. BAEBI

PROCVLI

PATER

[illegible]

117

CAVTO·P
Q·BAIEN
PROCVL
PATER

Aquilejae reperta anno MDCCCV
Gia Hanus (Memorie)
Labus ~~...~~ (Annali an. 1866 p. 269)
A Mommsenio accepimus —

DEO
AETERNO
PRO. SALVTE
L. COMAT
DIONYSI
CLODIA.
CHRISA
V. S. L. M

Bertolus (N. CCCCLXXX) dubio vexatur utrum lapis iste votivus, anno ~~MDCCXXXI~~ [1731] in horto quodam Aquilejae repertus, ad pagana, an ad Christiana monumenta sit tribuendus. Cortinovius ~~autem~~, quum Cominiam familiam Christi religoni adfcriptam ~~cognovisset~~ [noverit], et hunc Comatum a Comis vel a Cominiis procedentem eamdem religionem secutum autumat, ideoque sacrum Deo Aeterno Christianorum dicatum. Gruterus (XVII. 7) ad pagana adscribit.

Muratorius (p. CVI n. 7) acceptum profert a Beretta Utinensi –

~~In aedibus Laurentii Caramenti, prope Natisam flu-
vium Forumjulii haec extabat juxta Zuccoli notas.~~

Zuccolus (A. CXXVIII) in aedibus Laur. Caramenti prope Natisam.

V. Hebdomadarium: l'Istria (anno VII. n. 23-24 pag. 99) ~~nota vi[illegible]~~ In aedibus Cassitiy = Marmor Lunensis, caracteribus melioris aevi =

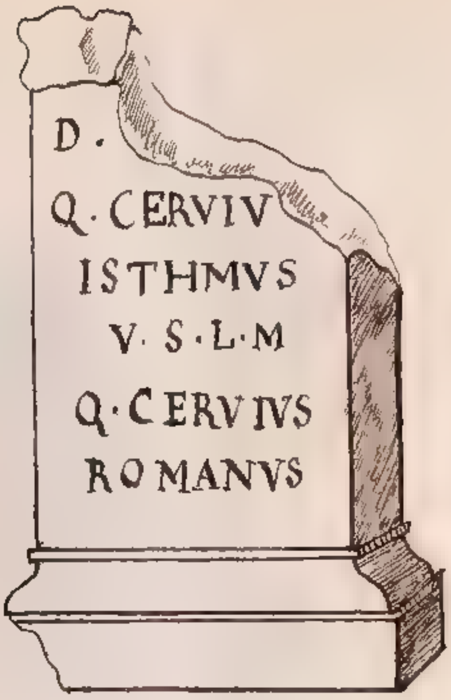

Bertolus qui e suo Lapidario hanc publicavit (N. IV) litteras I. M. in loco abraso subintelligendas ~~esse credit~~ putat: quapropter Deo Invicto Mithrae monumentum sacrum.

Muschettinius (N XIII)

Muratorius (p. CIX n 10) e Beretta in tertio versu legit ISTMVS

Aquilejae e solo eruta, ~~alta pall. X., lata in fronte~~
~~pall. VI sine corona, et pariter in lateribus pall. IV~~
~~ac eminus lata.~~
Muschettinius (N. LXII) L. PAGATVS ~~[illegible]~~ legit -
~~In loco primae litterae lapidis hujus~~ Zuccolus (N. XXXII) ~~et~~
~~recte credimus~~ litteram D abrasam ~~putat~~ sive restituit, ~~[illegible]~~
~~[illegible] Dianae dicatum. - Ille idem~~ litteram T seato
versus a reliquis sejungens ~~congruentius putat, et~~ legere
mavult T. itus, aut Titius AGATHVS., ~~quod nomen [illegible]~~
~~[illegible] reliquis quam antecedens [illegible] aptius~~

DIANAE
AVG. SAC
FLAVIVS. SEVERVS
CVM. SVIS. LAB
RESTITVIT.

~~Ex omnibus~~ Aquilejae ~~positam esse~~ extitisse liquet in domo Nobb. De Nordis.

A Turre (p. 313.) ex archetypo ~~lapidem exscribi curavit,~~ ~~et~~ DIAN pro DIANAE scripsit~~, sicuti in lapide extat, fide faciente Asquinio~~.

~~Ex A Turre vero~~ Muratorius (p. XXXVI. n. 6)

~~Et~~ Capodalcus (XI) ~~dissimilis~~ aliter legit.

Bertolus (LXXXXII)

Hebdomadarium – L'Istria (anno VII. n. 46 p. 210)

~~In opere: Monografie Friulane (Udine 1847. N. VII. (Aquileja pagana descritta dal Conte Federico Altan pag. 12.)~~

Frid. Altham (Aquileja pagana descritta: Monografia Friulane. Udine 1847. pag. 12)

Stephanus Maria Sciavius in opusculo: De antiquis Norici viis Urbibus et finibus (p. 1. et seqq. aliam Dianae aram profert quae in Municipali bibliotheca Oenipontis tunc temporis servabatur

IN. H. D. D.
SANCT. DIA
NAE. ARAM
CVM. SIGNO Æ
TETVS. AVGG
NN. LIB. PP. STAT. M
IENS. XXXX. GALL. D
DIC. ID. AVG. PRAESENT. Cs.

DIIS . DEABVSQVE
SACR
EX . VOTO
VICTOR . AEDITVVS

Gruterus (pag XI n 7) archetypum lapidem Neapoli extitisse ~~tribuit, sed~~ Redius, Lirutus Bertolus (N DCXCIV) ~~et Linutus~~ Cortinovius n° CCVIII in agro Aquilejae extra moenia locatum ~~describunt~~ ~~Cortinovius (N CCVIII)~~

1051

51

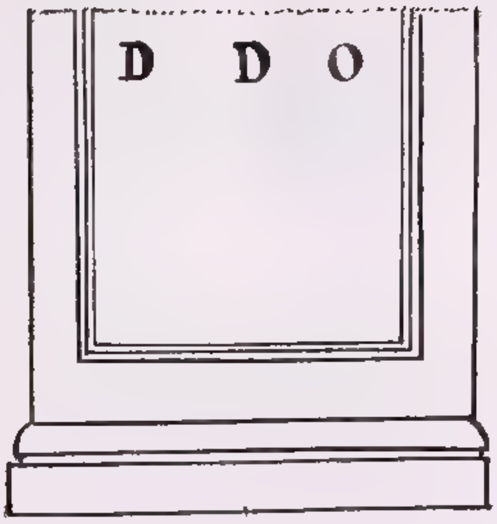

In domo prope Ecclesiam Monasterii Aquilejae ~~fragmen-tum~~ –
Bertolus (CCCCXLII)
An Diis Deabus omnibus? [illegible]

Bertolus (N. LXXXIII) et Capodaleus ~~nos admonent~~ (N. LXXXVII) hanc asserunt in Atrio Ecclesiae Monasterii D. Benedicti Aquilejae conspici.
Donatus in Supplemento ad Nov. Murat. Thesaurum (pag. 475 Lib. III. Cap. IV in nota)
A Turre (pag. 303) ex hoc atque ex ~~monumento quod~~ ea quam ad Numerum 480 hujus operis describimus, unicam ~~composuerat~~ conflaverat inscriptionem, Diti Patri a Julia Baracho dicatam. Sed in duas dividere ex Ramberti opinione est, ad quam accedit et Bertolus~~, quem vero magis in hoc confirmant~~ Bellonius et Donius ~~lectiones, qui~~ secundam tantum praebent.
Muratorius ~~autem, duas illas in unam~~ conjunctas quidem exhibet, ~~adnotatione signat~~ (pag. XXXIX n. 1.) sed addit: = Verum Johannes Dominicus Bertolus accuratissimus Aquilejensium marmorum collector, quae brevi se sperat editurum, monuit me, duas inscriptiones esse heic confusas, scilicet unam Diti Patri, alteram emortualem, quam sibi paravit Julia Barachus. =

DITI PATRI SACR	LVCVM MACERIAM. ARAS MOLEM EDILIA Q. CERFONIVS CHRISEROS AC. C. COS. IIIIII. VIR FLORENTIA FECIT	ERAE SACR

Ex ~~[illegible]~~ collectaneis antiquis (N: LXXXV.)

DITI
PATRI
SACR
FESTA
Q · C · C
V · S

Una cum titulis Caii Pati inferius positis Aquilejae inventa anno MDCCCV.
Guattanus (Memorie)
Labusius (Annali. 1846. p. 273)
Schedae nostrae e liberalitate Mommsenii (n. DLXIII)

C · COPONIVS · FELIX
DITI · PATRI
IMPERIO

Aquilejae reperta una cum titulis Cauti Pati anno MDCCCV.

Guattanus (Memorie)
Labusius (Annal. 1846. Pag. 273)
Labusius (Di una Epigrafe scoperta in Egitto p. 15) sic:

Iuxta Aquilejam reperta
Labusio dedit Asquinius

M : CAPONIVS · FELIX
DITI · PATRI
[...] IMPERIO

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

42.

57 59

EGIRIVS
M.B.M.S
AESCVL.V.S.L.M

E schedis Muschettinianis (N. ? L)

AESCVLAP
ET. HYGIAE
AVG. SACR
C. STATIVS
MOSCHVS
IIIIII. VIR. AQVIL
DEC. COL. I
FABR
V. S. L. M

Aquilejae repertat.
~~In ultimis Aquilejae effossionibus reperta = sic Schedae nostrae fol. V)~~

Schedae Muschettinianae (N. LIX) adnotant ~~ubi adnotatur~~ = Decurionis nomine non tantum milites Decuriae praepositi, sed et Sacerdotes Coloniarum Romanarum, nec non illi qui unicuique arti praeerant, vocabantur. =

AESCVLAPIO. ET. HY
GIAE. M. VLPIVS. HO
NORATVS . . DEC
EQ. SING. IMP. N̄
PRO . SALVTE . SVA
SVORVMQVE . ET
L. IVLI . HELICISME
DICI. QVI. CVRAM
MEI . DILIGENTER. EGIT
SECVNDVM. DEOS
V. S. L. L. M

E Mss Fontaninianis (T. XX pag. 157), ubi locus in quo saxum extet, non indicatur

FATIS·DIVIN
ET·BARBARIC
V·S·L·M
POSTVMIA·P·L
CALLIRHOE

Ad S. Stephani reperta
Nunc a Zandonato possidetur (Mens. Aug. MDCCCLVII)
~~Zandonati schedae (N. 14)~~

FATIS OCTAVIA
SPERATA VOTVM
SOLVIT LIB MVN

Muratorius (T. I p. LXXXIX n 4) e Valvasono in Portu Caprulano sitam asserit, Bertolus autem (A. DCXXXIII) pariter e Schedis Valvasonius, ad S. Johannis in Carso ~~Joh. Joseph Lirutus abs com. Villafreddae ad Bertolum exemplum transmisit~~ —

Muschettinius (A. XXXI.)

P. Basilius Asquinius (Ragg. del Ter. di Monfalcone p. 18) hanc referens, pro LIB. MVN, LIB. MER scriptum vult.

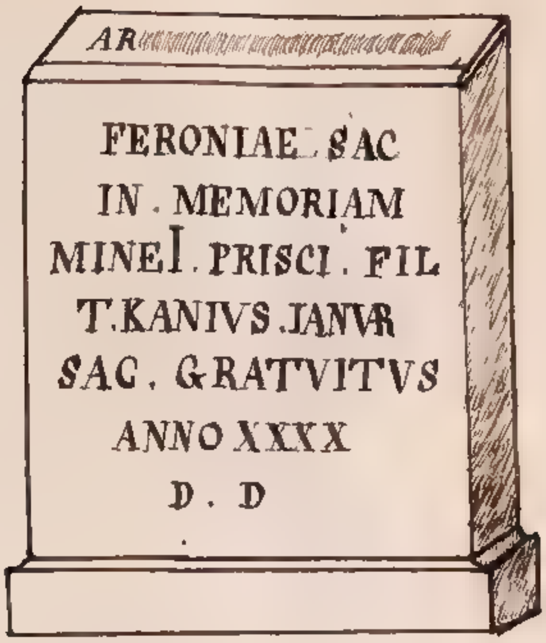

Venetias Aquileja deportata.

A Madrisio primum edita ~~fuit~~ (Apologia per lo stato d'Aquileja.

Maffejus (pag. LXXX n 3)

Muratorius (pag. XCII n 7) το FIL omittit

Bertolus (N. XIII) in quarta linea legit TRANIVS pro T. KANIVS

Hier. Asquinius ~~Itgor~~. ex ipso lapide, ~~necnon primam addidit quam affecimus~~ ~~Bertolus eam contulerat, necnon primas litteras AR . . . , atque TRANIVS pro T. KANIVS Bertolus in quarta linea legerat.~~

Cortinovius ~~hunc notum~~ addit de Feronia Pascuorum sive Proventuum consulendum ait ~~Lib~~ Mazzochium (Tom. II. Opusc. p. 238). Feronia in nummis Petroniae gentis, quia hic a Sabinis orta erat.

T. Kanius Januarius idem memoratur in lapide 30.

65

FONIONI
SACR
SEIA . IONIS
MAG
D.D

Capodaleus hanc producit (A. CL. II) extantem in domo quadam ad S.m Stephanum prope Aquilejam
Monografie Friulane (Aquileja Pagana A. VII p. 19)
Hebdomadarium l'Istria = (anno VII n. 47 pag. 215)
A Turre (p. 295), atque, ex illo Bertolus (A. L. XXIV) et Muratorius (p. 41 n 2) sub Fonionis nomine Martem ~~dicatum tribuunt~~. Portenovius vero Plutonem suspicatur eo quod alibi, sicut in Numero 40 hujus operis, eum cum Bona Dea, (Proserpina) conjunctum videt.
Muratorius insuper ~~adnotat, suspicari quoque posse~~ Fonionis nomen ad Famam spectare, arbitratur ~~quae uti Deae culta est ab antiquis~~.

66 66

VARIA VENVS
FORTVN
V · S · L · M

27
In agro Aquilejensi ad pontem S. Felicis lapis repertus anno circiter MDCCLI, et in viridarium D.ni Munari ibidem deportatus
Hebdomadarium = l'Istria = (anno VII, n 23. 24. pag. 98)

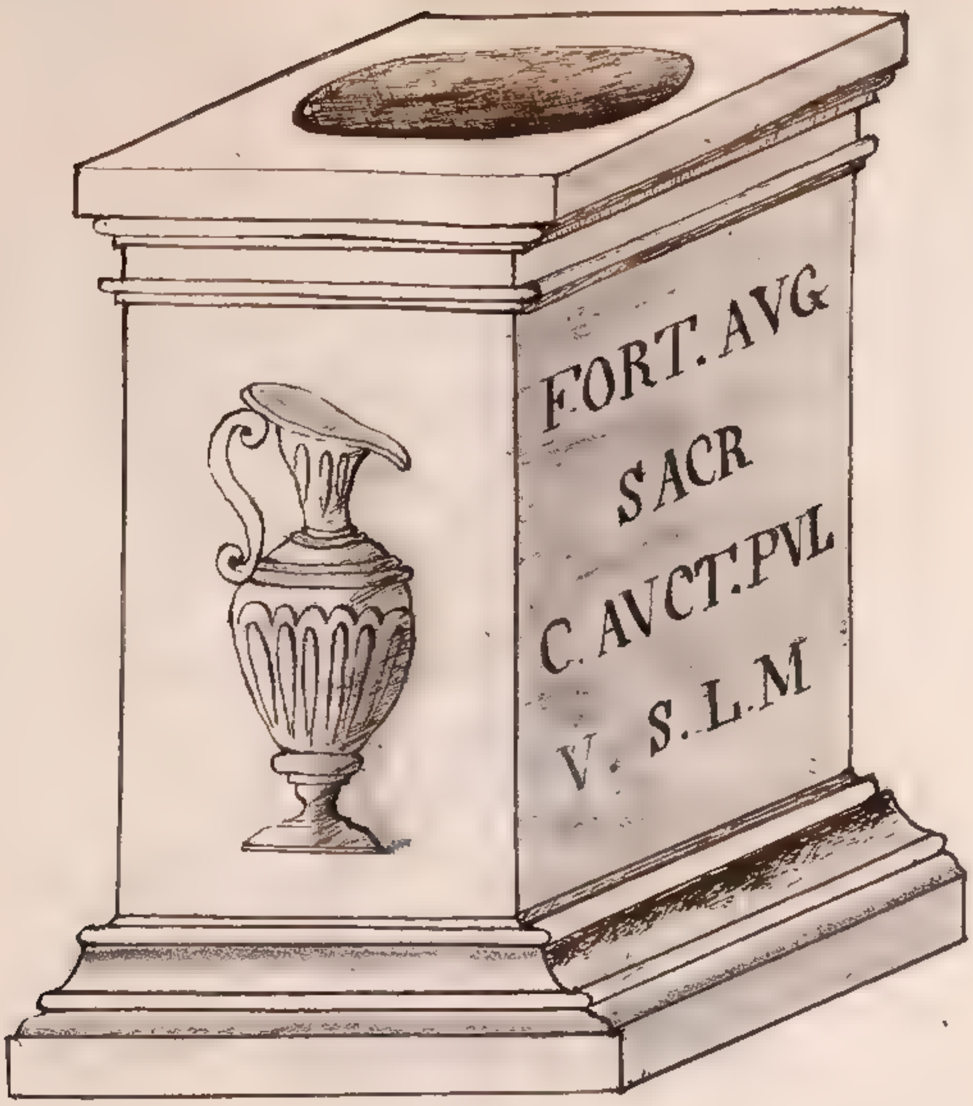

Cortinovius eam ~~in castro~~ Osopii, in viridario Masotti conspexit anno MDCCLXXXII (N. CLXIX), et ex illius Ms. ~~tum~~ emendatam retulimus.

Fontaninius (Commentario di S.ª Colomba Cap. XXVIII p. 109)

Ex Fontaninio Muratorius (p LXXX n 11)

Liruti (Notizie di Gemona c 11 p 20)

~~Ex~~. Hyeronimus Asquinius (La Giardiniera sconatice, pag. ultima)

Bertolus (~~XXXXXII~~)

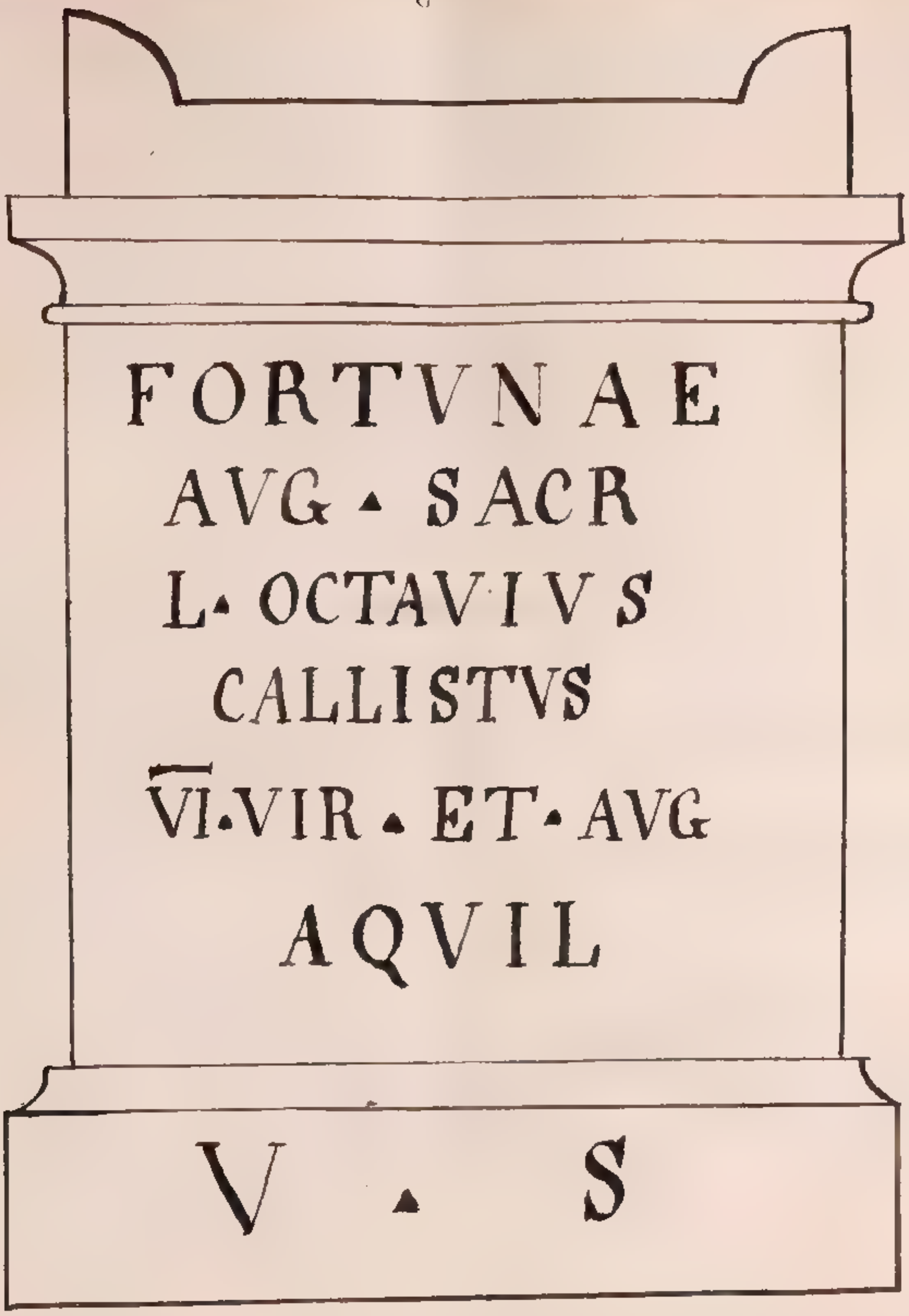

Anno MDCCLXXVI extra moenia civitatis Forojuli~~ensis~~ effossa, et a Canonico Venerio ~~apud quem nunc est~~ Hyeronimo Asquinio dono data

Schedae Cortinovianae (N. XII)

Liruttus (Notizie del Friuli T. I pag. 220)

D'Orlandi Can. Laurentius (Discorsi funebri a tre cittadini di Cividale ecc. pag. 54.)

FORTVNAE
AVG. SACR
C. OPTERIVS
PHILLETVS
V. S. L. M

Concordiae ~~p~~ositam ~~[illegible]~~ dixit Cortinovius (N. CCXV) ex antiquo Codice Abb. Canonici;
Gruterus (p. LXXIV - n 3) Patavii ~~extare dixit~~ apud Contarenos, e Schedis Pinelli;
Ursatus (Monum.a Patavina pag. 254) Atestem translatam dixit, quam ~~olim~~ antea Ramnusius in aedibus suis Patavii ~~serva-bat~~ asservabat.
Furlanettus ~~Joseph~~ (Le Antiche Lapidi Patavine N. XXXIV) ubinam ~~hic~~ sit ~~se~~ ignorat atque haeret dubius ~~addens~~, utrum Patavi natus, an extraneus asservat ~~[illegible] lapis~~ ~~Ille~~ ascribit autem non ~~pro~~ OPTERIVS, sed OPETRIVS. ~~scribit~~

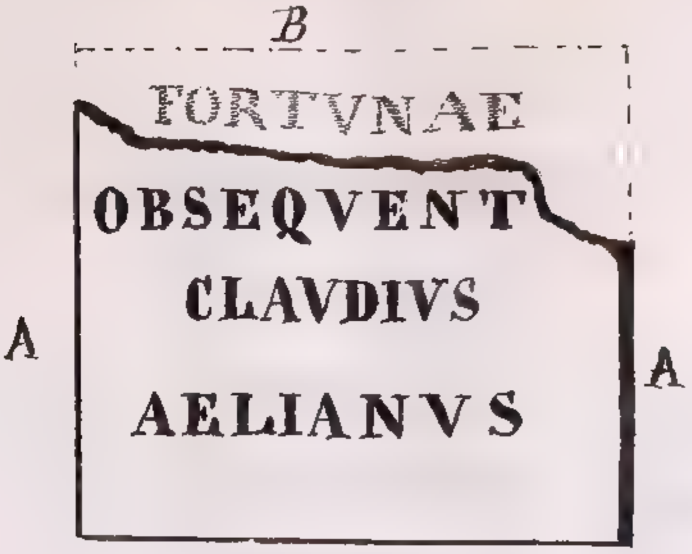

In Ms. lapidum Aquilejensium ~~quem~~ a Cl. V. Vincentio Zandonato Aquilejensi collectore ad nos transmisso, haec leguntur. (Fasc. II. pag. 21 N. 79)

A A Pars quae existit.

B. Supplementum Zandonati

71

~~Calcareus~~ cippus Aquilejae anno ~~MDCCCXXVII~~ 1827 effossus, altus ped 2 et $\frac{1}{2}$ latus ped. 1 et $\frac{1}{2}$.
Schedae Muschettinianae (N. XIV.)

72

GENIO
NORICORVM
L · IVLIVS · BASSVS
STATIONARIVS
EORVM
D · D

Bertolus. (N MXXI)
Fabrettus. (Inscr. dom. p. 77. col 88)

Tapoliani in Stephanorum domo Cortinovius transcripsit.
Cortinovius (CIIC)
~~An Genio Supero?~~ —

HERCVLI · INVICTO
SACR
L · CORNELIVS · C · F
CLA · SECVNDIANVS
VET · COH · VIII · PRAET
7 · PONTIS
PRO · SALVTE · SVA · ET
VALERIAE · MADIAE
CONTVBERN · SVAE
V · S · L · M

Julii Carnici Inscriptio
Aequinius Hyer (del Forojulio dei Carni p. 47.)
Confer lapidem N 238

7.1

75

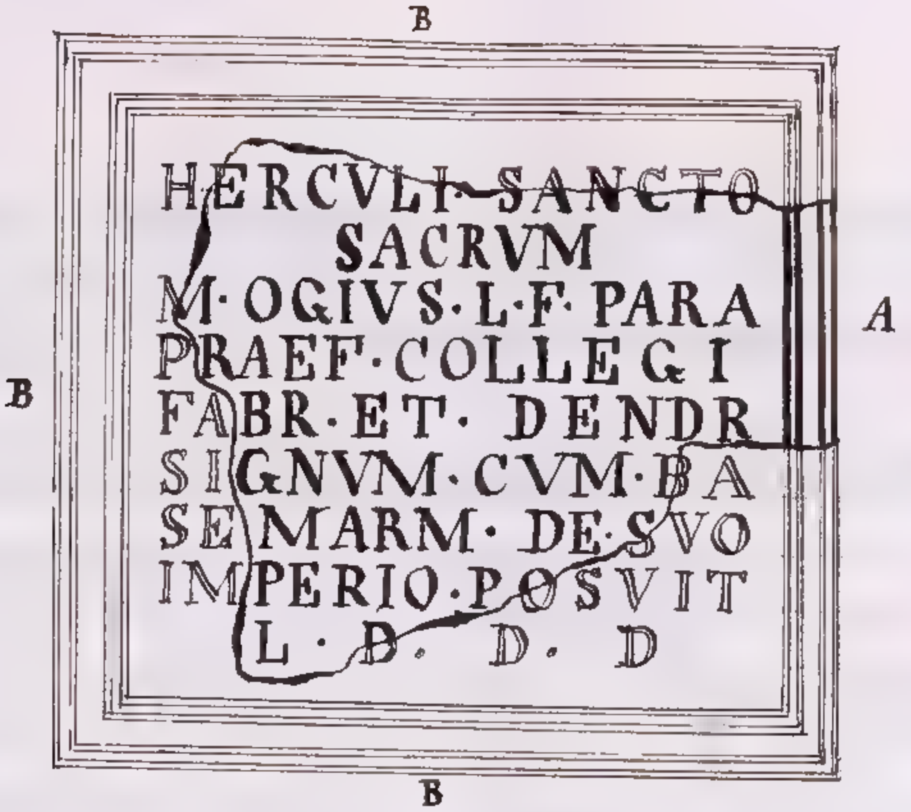

A. Pars existens
B.B.B. Supplementa Aquinii
Anno MDCCCVIII Julii Carnici reperta fuit turpiter ~~fracta~~ detrita. ~~longo temporis lapsu~~
Aquinius eam complevit et ~~typis~~ vulgavit anno 1828 ~~MDCCCXXVIII~~ in Epistola = Sull'Antico pago degli Arusnati = (p. 19) et paulo post ~~anno MDCCCXXX~~ in Epistola = La Giardiniera suonatrice = (p. 11)

....EX. ERBONIVS. SEX. SEX. L. FRON...
....REGONTIVS. PRIMI. ET. GENTI. L. IVCV...
....EX. VOTTICIVS. ARGENTIL. L. AMOR...
....TITIVS. T. L. PHILEMO
....EX. ERBONIVS. SEX. L. PHILOGEN.
....GAVIVS. PHILEMONIS. L. HILARIO
....REGONTIVS. L. L. STEPHANVS
....MVLVIVS. DITIONIS. L. SENECIO
....GAVIVS. L. L. GRATVS
....LARVS. VETTI. T. SER
....AGISTRI. ÆDEM. HERCVLIS. D. S. P.
....X. ERBONIO. SEX. L. DIPHILO
....QVINCTILIO. M. L. DONATO
MAG VICI

Ante Annum ~~MDCCLXXXVIII~~ 1787 in aedibus Contarenis Atestis conspiciebatur, sed ex Furlanetto (Le Ant. Lapid. Patav. n XXII) cujus lectio.

nem sequimur ~~accepimus~~, ~~cum~~ in Patavinum Musaeum nuper deportatam comperimus

Cf. Pauli Ramusii Epistolam editam in ejusdem Furlanetti opere (Le Ant. Lapid. del Museo d'Este pag. 10 et seqq.)

Gruterus (p. XLIII p. 4) e Schedis Pinelli Patavio tribuit

Palladius (p. LXVII) et sequentes Julio Carnico.

Bertolus (A. XVIII (diversimode legit et tertiam lineam prorsus omittit.

Liruti (Dissertatio de Julio Carnico)

Quintilianus Hermachoras mendosam ~~eam emendatam~~ profert, atque Julio Carnico Venetias deportatam testatur.

Nicolaus Grassius (Notizie stor. della Prov. della Carnia p. 53)

~~Bertolii lectio aliquantulum ab hac differt, tertiaque linea prorsus caret~~

Maxime vero horum auctorum pars in octavo versu LATINAE pro L tantum scripserunt

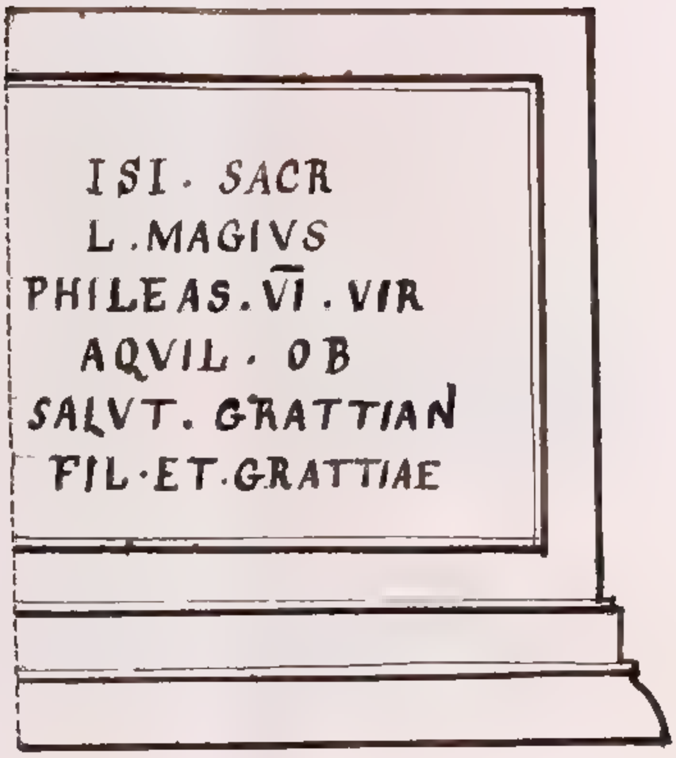

Benedictus Rambertius (p. 203) ~~dum adhuc~~ Aquilejae ~~extabat~~ e marmore transcripsit. ~~[illegible]~~

In Capodalei Collectaneis (N. XXXXI) ~~inter Aquilejenses descriptus~~ legitur ~~et~~ cum nota = In domo quadam Capitulari.

Ursatus (Monum. Pat. Lib. I sect. 7. et 9) Patavio ~~injuste~~ perperam tribuit.

Bertolus (N. XXIX et LXXXXIII) A Turre (pag. 314) Gruterus (pag. LXXXII n. 6) et Muratorius (p. MXXVIII n. 5) ~~[illegible]~~ Ursati lectionem ~~[illegible] adducunt~~ sequuntur.

Morellius ~~Abb.~~ (Lettera 14 Novembre 1780 al Conte Polcastro)

Furlanettus (Le ant. Lap. Patavine N. XLII)

C. F
LACO . ISIDI

Portus Romatini ~~extat~~ in Mus. Lettorum collectaneis Lapidariis conditum Kal. Jun. ~~MDCCCLVII~~ 1857 ~~Fe~~ Lunensis marmoris. Fragmentum ~~fu-~~
~~idatur~~.

Zambaldius (Mon. Stor. di Concordia pag. 42.)

Schedae nostrae (N. CLXXXIV.)

[illegible]

[illegible]

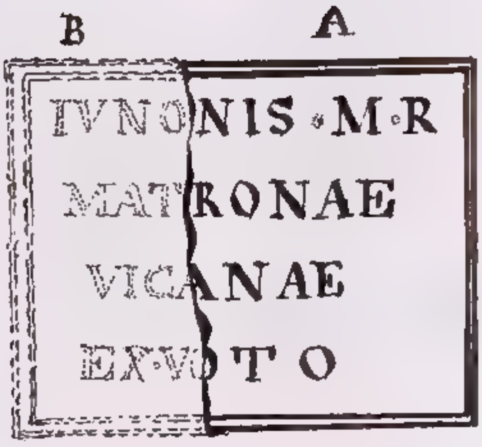

A Fragmentum existens
B. Supplementum
Fragmentum ~~hoc~~ ~~inventum fuit~~ in pago carnorum = Priol = effossum ~~in~~ ~~Carnia provincia~~, ab Aquinio completum. ~~et est in~~ ~~Abbatis exemplo~~

IVNONIBVS . SACRVM
M . MAGIVS . M . L . AMARANTVS
IIIIII·VIR·ET
MAGIA . M . F . VERA . MAGIA . M . L . ILIAS
AEDEM . SIGNA . III . PORTIC . CVM . MACERIS . II
CVLINA . ET . LOCVM . IN . QVO . EA . SVNT
VOTVM . SOLVERVNT
LOCO . PRIVATO

Abb. Canonicus extantem ~~eam~~ refert in ~~titulo~~ Eclesia Majori (Aquilejae)

Scauvius ~~eam~~ sitam dicit ad tertiam columnam, in latere sinistro Eclesiae, ~~Magnae omnes~~ literis sic magnitudine inequalibus ~~persimiles litterae sunt, juxta eandem, sed ita dispositae~~, ut in prima linea majores sint, in extrema vero minores.

Corthinovius fragmentum ~~hujus~~ tantum conspexit anno ~~MDCCLXXXIV~~ 1784 in pavimento Eclesiae ~~Metropolitanae~~ ad Altare S. Erasmi

P. Blasius (Monumenta Nanii Tom III pag 192) aliter legit.

A Turre (p. 304)

Gruterus (p. XXIV n 2) e Latio, ~~Appiano, item~~ et Boissardi ~~Putconii ad Gruterum~~ schedis

Bertolus (N. LXXXV)

Capodaleus (N. LIV)

7.1

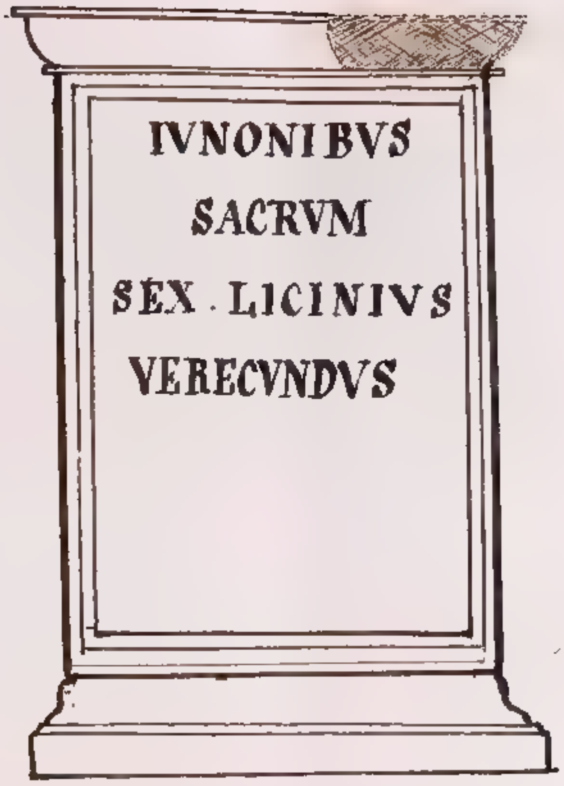

In agro Aquilejensi prope moenia ~~[illegible]~~ anno ~~MDCCXXXXIX~~ 1749 marmor effossum, eleganter exsculptas ~~[illegible]~~

Bertolus (A. DCLXXXIX)

P. Zacharias (Storia Letter. d'Italia Ediz. 2ª Tom I fol. 302).

Collectio Calogeriana (Tom I.)

Donatus in ~~[illegible]~~ Supplemento ad N. Murat. Thes. semel iteremque ~~[illegible]~~ profert: ~~[illegible]~~ prius integram cum notula: (pag XII n 15) ~~[illegible]~~. Ex Hist Litt Ital. Vol XII p. 483, Aquilejae reperta; ~~tum vero~~ dein (pag. CCCII n 11.) ~~[illegible]~~ agnomen VERECVNDVS ~~prorsus~~ omittit, et ~~[illegible]~~ subjicit = Bassus corona ornata, in Provincia Forojuliensi a D. Com. Canonico Florio reperta una cum aliis figuratae antiquitatis rudeeribus. Ex Hist. Litt. Ital. Tom I p. 307.

82

IVNONIBVS
SACRVM
M.MOGETIVS
HOSPES.V.S

Cortinovius (N. CLXIV) e quibusdam Notis Mss. lapidum Aquilejensium

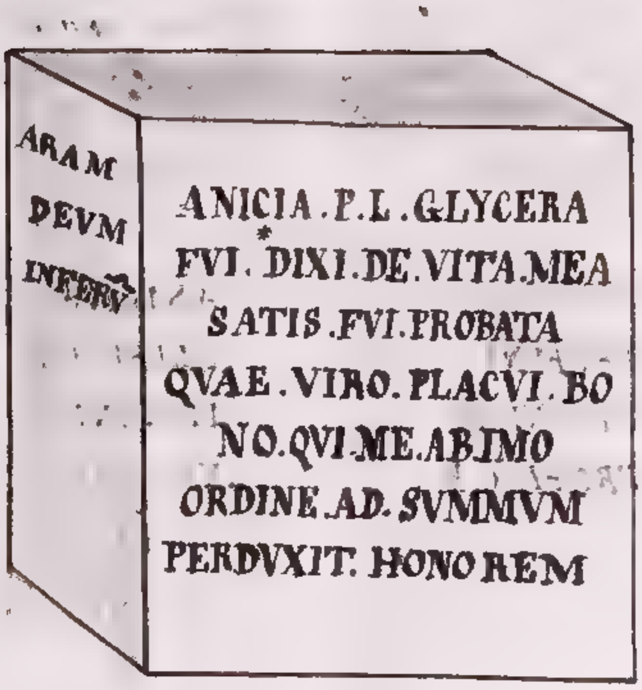

~~* VIXI ?~~

Rambertius (Codicis pag 184) ~~hanc~~ extare ait in ~~quadam~~ domo infra duas Turres Aquilejae

Bertolus (N. LII)

Muratorius (pag. CXLVIII n 1.) ~~similis~~

Capodalenus (N. ~~XXXIV~~)

Hebdomadarium (Istria) anno V. n.° 15 pag. 114)

Wolphangus Latius (~~Comment. Reip. Rom. lib XII C. XIII~~) et Gruterus ~~quoque~~ exhibent, ~~sed~~ corruptam -

Cf. = Memorie per la Storia letteraria e Civile, anno 1798 Luglio ed Agosto pag. 8.)

~~In codice~~ Codex Danielis Thomitani, ~~ita legentur~~ habet in primis lineis - FL. (~~[illegible]~~) ANTTIA, P. L. GLYCERA-FVI. VIXI etc.

Cortinovius Glyceram hanc libertam fuisse Anicii Probiani Consulis anno CCCCLXXIV, aut Anicii Probini consulis anno CCCCLXXXIX, inter probabilia ponit — ~~Et super hanc fortasse~~ inscriptionem vero hanc suppositam ~~antea idem~~ olim fuisse autumat arae Graecae Deûm Inferum, quam in Utinensi Semi

nario servari asserit.

Furlanettus (De Ant. Lapid. Patavinis N. CXIII) Anicii Probini ~~lapidem~~ tabulam subscriptam producens, eum Consulem fuisse dicit simul cum Anicio Olybrio fratre anno CCCXCV ab U. C. — Inscriptio autem in tabula ex aere, utrinque exscripta hujus est.

PETRONI	ANICIIS
PROBINI	OLIBI · ET
ET · ANICIE	PROBINI
PROBE · C · F	VV · CC ·

1118 ...
54 84

IO M AET

Muschettinius (N. CXIII.)
Jovi Optimo, Maximo Aeterno.

C.

55

IOVI
SACRVM

Inscriptio haec incisa est in columna quadrata quae in Forojuliensi Musaeo asservatur.
Orlandus (Discorsi funebri etc. p. 60)

Cortinovius, Aquilejae anno ~~MDCCLXXXII~~ 1784, diruta Monasterii parte in qua marmor ~~hoc~~ servabatur, ~~(Aquilejae)~~ huic consimilem in adverso latere adstare figuram conspexit.

Bertolus (N. X) et Capodaleus (n. CXIX) corruptam lectionem producunt

Muratorius (p. MCVIII. n. 5) ex Bertolo

Cs Epistolam Muratorii in = Raccolta Calogeriana - cui titulus Lettera ~~del Signor Lodovico Ant.° Muratori~~ al ~~Sig.~~r Canonico ~~Domenico~~ Bertoli intorno ad un' iscrizione spettante la città di Frejus nella Francia.

CASSIANVS. = Ammianus Marcellinus (Lib. XVI p. 582) Cassianum Mesopotamiae Ducem stipendiis induratum appellat sub Juliano Imperatore. Et alibi (Lib XVI p. 584) - Musonianus Praef. Praet. .. per comissarios quosdam fallendi perstringendique gnarus, Persarum sciscitabatur consilia, assumpto in deliberationes hujusmodi Cassiano Mesopotamiae duce, stipendiis et discriminibus indurato. Diversis. =

CYRRO - Tacitus (Annal. lib II § 57.) = Cyrri (Germanicus et Cn. Piso) demum apud hiberna Decumae legionis convenere.

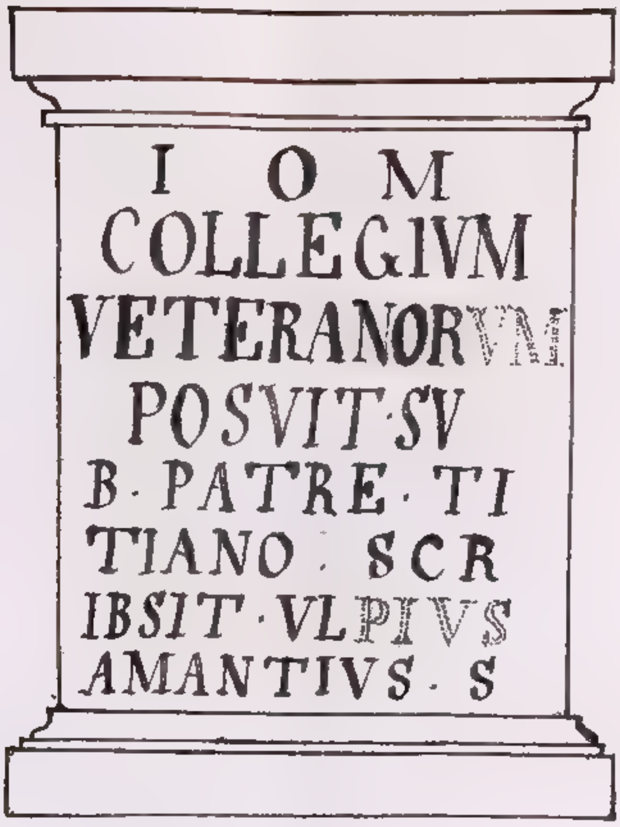

~~Exscripta e lapide a~~ Cortinovis in pago = Fiumicello = Aquilejae propinquo (N. CCCXXVI) e lapide excripsit.

An Salvius Otho Titianus frater Othonis Imperatoris?....
Tacitus (Hist. lib I et II atque in vita Agricolae) sepositum post bella civilia et in pace rebitum, pietate, inquit, et ignavia excusatum -

Pater vocatus saepe Collegiorum primus, seu Praeses = (Muratorius p. DXII n 1.)

1330

88

88

I·O·M
G·LVCIVS
TERTIVS·PRO
SE·ET·SVIS
V·S·L·M

Opitergii in Castro
Musaeum Veron. (p. CCCLXXV. n. 4)
Sebast. Donatus (Supplem. ad Nov. Muratori Thesaurum
pag. II. N. 3)

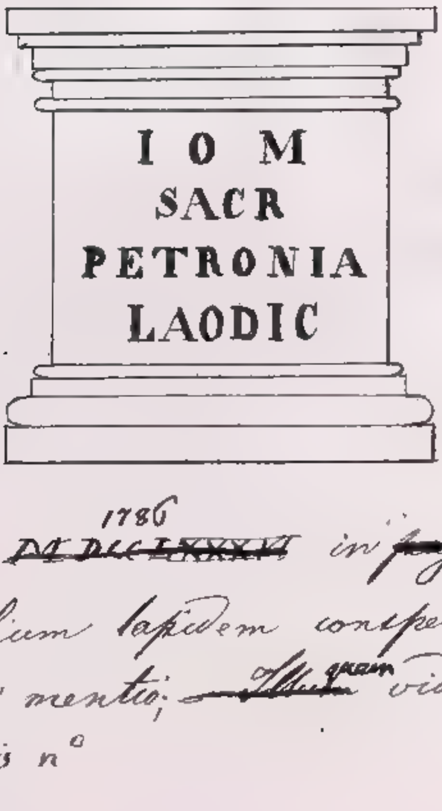

Cortinovius anno ~~MDCCLXXXVI~~ 1786 in ~~pago~~ suburbanis Aquilejae, ~~vidit~~, ubi et alium lapidem conspexit in quo ~~hujus~~ Petroniae Laodiciae mentio; ~~illum~~ quam videas in ~~Numero~~ hisce collecta- ~~hujus operis~~ neis n°

Bertolus (A. IX)

Muratorius (p. V n 11) editoris mendo LAVDICIA posuit.

90

I·O·M
M·VLPIVS
POLENTIANVS
OB·GRAT· REFER
PRO·SALVTE·SVA
ET · SVORVM
V · S · L · M

Ad S. Stephani Aquilejae anno 1854 in arvo ~~MDCCCLIV in possessio-~~
~~ne~~ D.ni Ant. Stabilis effossa nunc in Zandonati collectione servatur
~~Ad Zandonati collectionem spectat~~
Zandonatus (i Mss. N.° 28)

SEX. FABIVS. SEX. LIB. STEPHANVS
SEX. FABIVS. STEPHANI. L. LAETVS
DE. PECVNIA. SVA. LARIBVS . SACR
DEDERE

Bertolus (N. XXXXIX) hanc perfecte servatam, et Aquilejae in Fauniorum domo extantem ait.
Muratorius a Beretta primum accepit (LXXXV n 8) deinde ab Antonio Scoto Canonico Tarvisino (p. CXXI n 5.)
Asquinius ~~Flg...~~ Schedae dissimilem paulisper ~~legunt~~ inferunt, nempe

SEX · FAB · SEX · L · STEPHANVS
SEX · FAB · STEPHANI · LAETVS
DE · PECVNIA · SVA · LARIB. SACR
DEDERE

AVI.L.LICINIVS LARIB. SACR EPAGAT. FABII
TAVI.CN.LICIN MAC.DANT TRAE. SOC. POR.
TILI.L.L. SINNAE DIPHILVS. VIBI.M

Cortinovius saxum hoc anno ~~MDCCLXXXVIII~~ 1787 Aquilejae, in limine stabuli ~~domus cujusdam Aquilejae~~, Monasterium prospicientis vidit, quod prius ~~alteri non~~ apud Sanctimoniales ~~ibi~~ servari, Muratorius e Beretta adnotaverat (pag LXXXVI n 2.)
Bertolus. (N. I.)

LIBERO
ET.LIBERAE
SACRVM
P.GAVIVS
ASPECTVS
VI.VIR
IMPERIO
POSVIT

Patavium ~~translatum~~ anno ~~MDLXII in aedes suas ab Ursato, acceptum ex aedibus, quas Aquilejae~~ 1562 transtulit Ursatus ab Aquileja, dono Com.te de Strassoldo ~~possident~~. – Sic Reinesius (Clas. I n (X)
Bertolus (N. XXIII)
Ursatus (Mon. Pat. p. 249)
Maffejus (Mus. Ver. p. LXXXIV 4)
~~Aquinius~~ H. Aquinius diphtongum Æ verbi Liberae conjunctam praebet; et ASTECTVS in quinta linea, VI VIR in sexta legit –

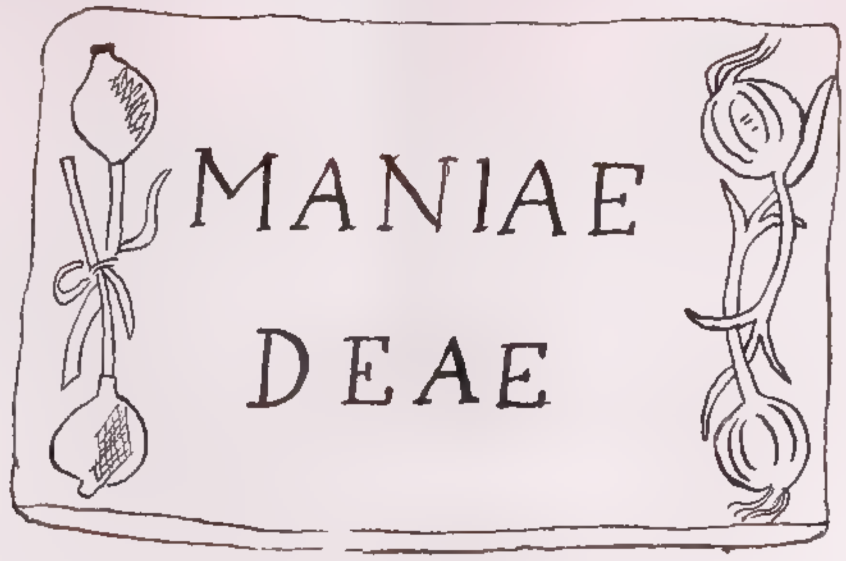

Bertolus (N. DCXX) lapidem hunc Matri Deorum Lararum dicatum, extantemque in Castro prope Rosatium, vulgo Rocca Bernarda, super majorem januam arcis non sine caussa insertum ~~credit~~ putat, hac etenim Macrobii addit _(Saturnalium lib. I. cap. V.) = Factumque est, ut effigies Maniae suspensae pro singulorum foribus, periculum, si quod immineret familiis, expiarent. =

Muratorius (pag. MCMLXXXIII n 9)

Hujusmodi ad latera exornatam prebuit nobis Zucolus (N CI A CXXXXIII)

95 95

MENERVAE

Fragmentum ~~hoc tantum verbo inscriptum~~ [electissimis characteribus exaratum], in impluvio domus cujusdam in Foro S. Johannis aquilejae.

Hebdomadarium: (Istria. (anno VII n 23-24. pag 100)

96

MINERVAE
PRO SALVTE
DESTICI · IVBAE · C · V
ET · DESTICI · SALTVS
ET · IVBAE · CL · IVVENIS
ET · C · FIL · SALLVSTIAE
PLOTINAE · CLARISS
CAILVS · SER · ACTOR
V S · L · M

In loco ubi olim Industriae urbs, nunc Casale extat, in Pedemonte. ~~anno MDCCL~~ –
Asquinius ~~tempore~~ in Musaeo ~~reg Caesareo~~ regio Augustae Taurinorum ~~prostabat~~ vidit.
Edita ~~fuit~~ in opere = Hist. Litt. Ital. (Vol. II. lib III C. IV p. 525) heic producitur eo quo dixit
~~Heic eam producimus, iste enim~~ Desticius Juba Concordiensis ~~erat~~, cujus ~~lapides~~ titulos videre poteris in Numeris hujus Collectionis 242, et 586: –

MINERVE
AVG. SACR
L. FABIVS
QVELIANVS
EX VOTO
L. D. D. D

Ex ~~agro~~ arvis Com. Caspilii in pagum Tertium translata. Hebdomadarium = l'Ottava = (anno VIII. n. 23 - 24. pag 99)

112

98

98

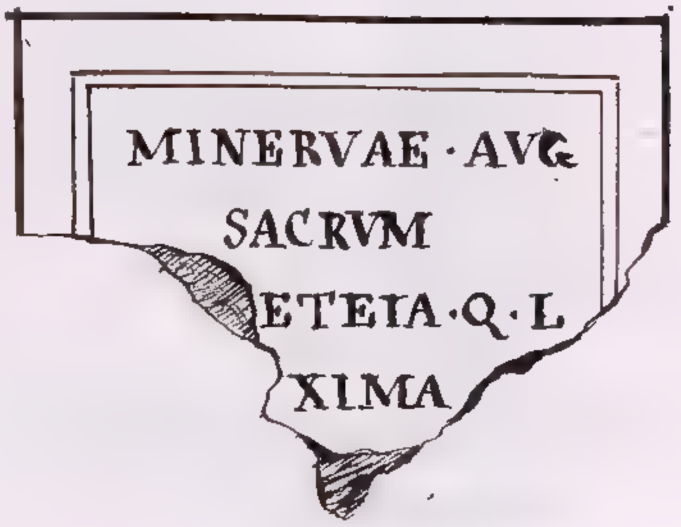

Aquilejae e rudenibus Monasterii eruta.
Asquinius in [schedis].

MINERVAE
AVG · SACR
M · VALERIVS
VENVSTVS
ET · MVICEDATIA · TAIS
GENTILIBVS
ARTOR · PANIS · LOTORIBVS
ARAM · D · D

In Musaeo Eq. Vicentini in pago - Ronchi di Monfalcone
Kandlerus in Hebdomadario = l'Istria = (anno I. n. 26-27
pag. 104) voces illas PANIS LOTORIBVS in marmoribus
insolentes appellat

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

100

100

MERCVRI

In Faciniorum domo extabat anno ~~MDCCLXXXVIII~~ 1788, Aquilejae.

Bertoli (N. DCXXXXIV)

In domo quadam Aquilejae positum.
Bertolus (A. DCXLV)
Muratorius (p. MCMLXXXI. n 1)

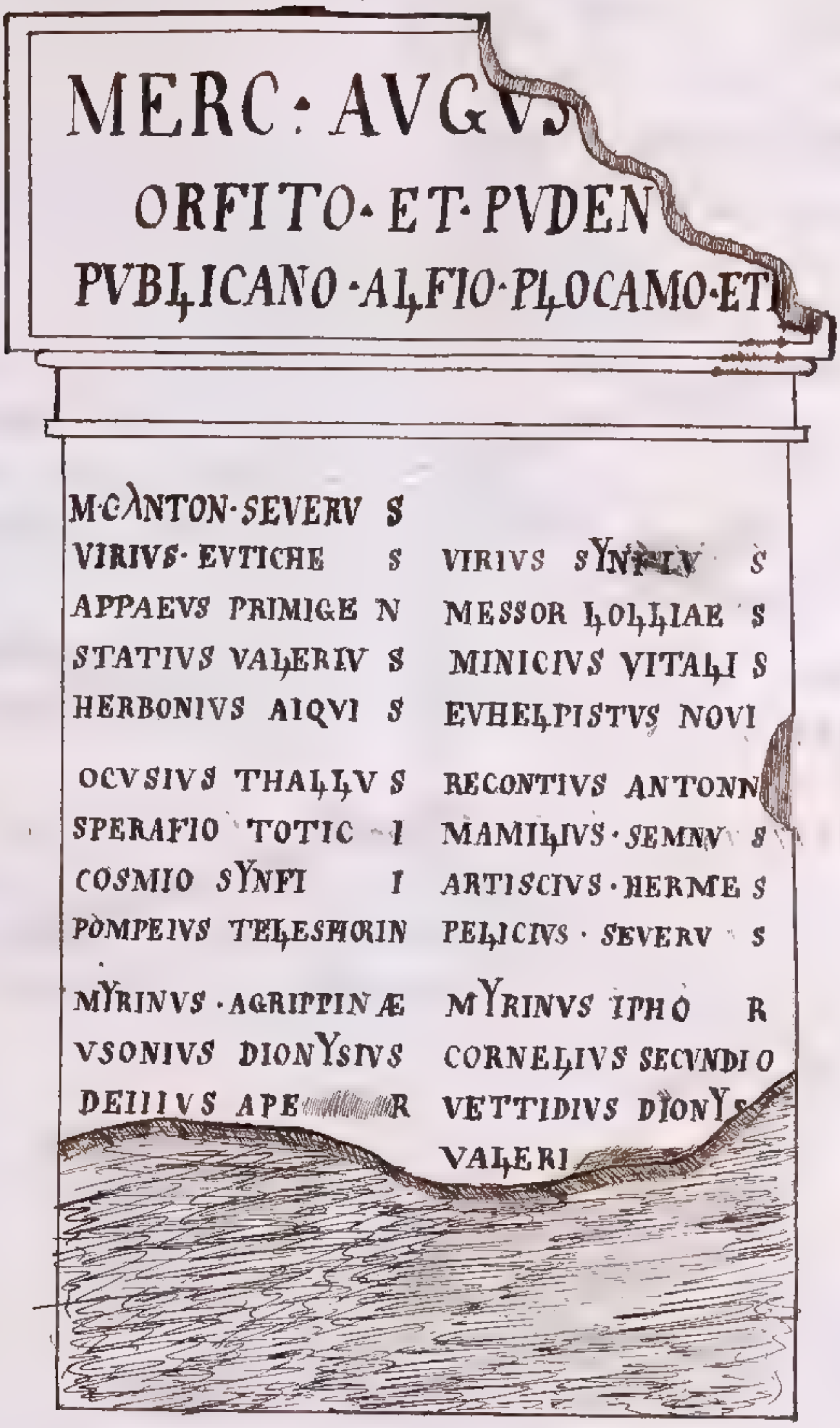

Hanc Cortinovius praebet (N CLXXIV) Aquilejae inventam anno ~~MDCCLXXXI~~ 1781.

Non integram e Schedis Muschettinianis habemus (N. LXIV, LXV, LXVI, CLIII)

In Hebdomadario = l'Istria = (anno IV n 21. p. 82) haec legitur cum divisione quam accepimus, quam vero alii collectores praetermiserunt.

E Muschettinio atque ex Cortinovio scimus Orfitum et Pu-

Dentem consules fuisse anno Chr. CLXV.

M. C. forsan Manceps?

~~ALFIO · PLOCAMO~~ De Alfio Plocamo Publicano, sub Tiberio ~~Imperatore~~ Caesare in Plinio mentio est, et veteres Inscriptiones duos alios Plocamos Caesarum libertos commemorant. V. Bertolum ad n.^ri CCXXXIV et CCC

~~Plinius (Lib VI Cap. 22) ... Annii Plocami qui maris rubri vectigal a fisco redemerat libertus circa Arabiam navigans ... Claudii principatus~~

~~De Plocamis quibusdam V. Bertolum in Inscriptionibus CCXXXIV et CCC.~~

~~SYNFI. — Sifidius Consul fuit Anno Chr. CCCLXXXVIII.~~

~~LOLLIAE S. — Lollia Paulina Conjux Caligulae Imperatoris fuit.~~

~~EVELPISTVS. — Evelpistus Tiberii Claudii Augusti Libertus memoratur in inscriptione apud Gruterum (pag. DCX. n. 3.) — Evelpistus Servus Caesaris Cappadox Christianus, e Christianis parentibus, in actis Sancti Justini Martyris (N. 3.)~~

C . LAVOLENVS . MODESTVS
7 . LEG . XIII . GEMINAE
MERCVRIO . AVG . SACR
V . S . L . M

Muratorius (pag. XLIX n 2) e Schedis Ambrosianis Aqui-
lejae extitisse ait
Bertolus (A. DCXXIII)

Zuccolus (t. XI) ~~in agro Aquilejensi repertum asserit monumentum hoc prope ripam Teodosianam, altum ped. I, pollic. VII et 1/2 in unoquoque latere limite.~~

~~Corona (litt. A) scalpro detecta fuit~~ dedit an. 1807 schema hujus cippi paulo ante Aquilejae defossi non longe a moenibus Theodosianis prope s. Stephanum in arvis Moschettinianis. Addidit quaedam de cultu Mithrae, et de collegio mithriaco Aquilejae constituto.

Aliud Mithrae elogium refert Philippus a Turre (Mon. Vet. Antii p. 240) in Norica provincia inventum prope Klangenfurtum circa campum Solfeld, ubi olim urbs erat quam Plinius (lib. III Cap. 24) Flavium Solvense appellat.

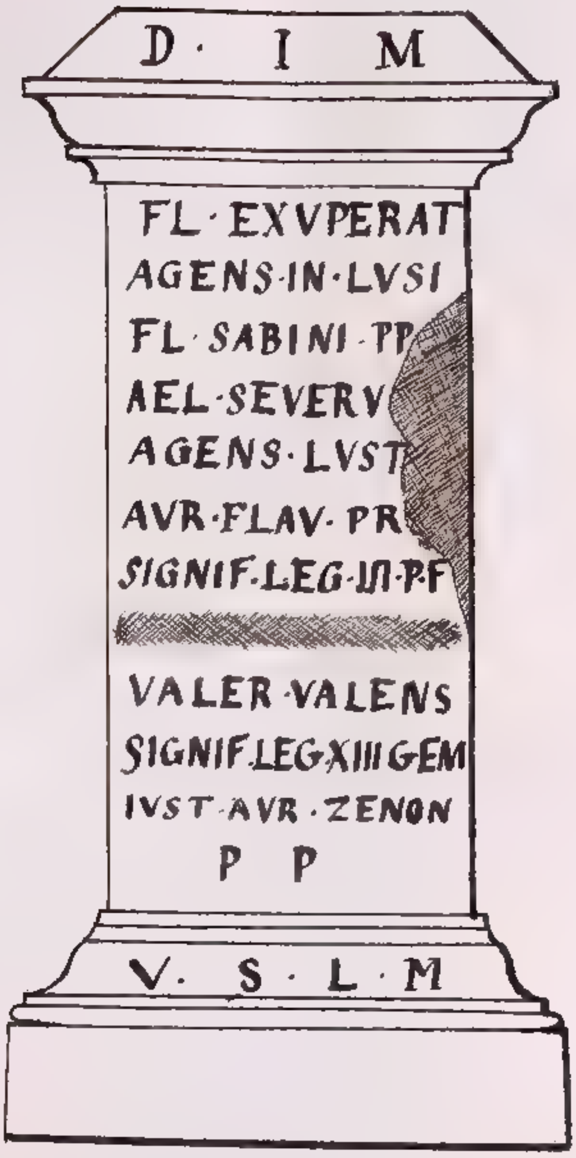

Bertolus (N. II) in suburbanis Aquilejae e lapide exscripsit Hyer. Asquinius in quinta linea corrigit. AGENS . IN . LVSI, - in septima LEG. III =, in ultima = D . D . =

Capodalius (N. CLVI et CLXIII)

Muschettinius (N. XI)

A Turre (pag. 396) et ex illo Muratorius (p. LXXI n. 8) ~~i~~ anceps utrum Domnae Isidi Magnae, vel ~~an potius~~ Deo Invicto Mithrae legi debeat, ~~dubitat; et Numini huic liben-tius dicatum nomen credit~~ postremam interpretationem praefert.

Flavius Sabinus Consul suffectus ~~fuit~~ anno DCCCXXI ab. U C., LXIX Chr. Kal. Maj. —

T. Flavius Sabinus Consul ordinarius fuit anno DCCCXXXIV ab. U. C., Chr. LXXXII.

T. Flavius Clemens Consul anno DCCCXLVIII U. C., Chr. XCV.

Cultus Dei Mithrae originem nos docet Plutarcus in vita Pompeji, ubi de Piratis, tunc temporum maria depredantibus loquitur = Ipsi (Piratae) nova quaedam sacra apud Olympium agere mysteria cum arcano quodam ritu iniere; horum quae apud Mithram adhuc servantur, hinc initium accepisse memorant=

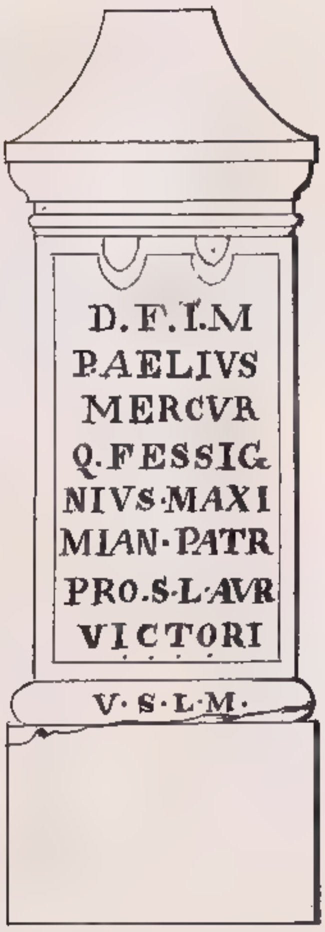

~~Ad Bertolianam collectionem pertinebat.~~

A Turre (pag. 396) in primo versu D. E. I. M, et cum eo Bertolius (N. III) Muratorius (N. Th. p. LXXI. n. 6) et Capodalius (N. CLV, et CLXII) legendum putant. — Sed nos ad hanc Cortinovii lectionem accedimus, qui eam cum archetypo lapide Aquilejae comparavit anno ~~MDCCXC~~ 1790.

MARIE
ANVS VET
LEG·XIII·G
V·L·S

In aedibus Com.^ms de Strassoldo, in foro S.^ti Johannis Aquilejae extabat, sed postea Bertolianum Lapidarium auxit, ~~Auctor idem eam edidit~~ edita (N.° (11) dignoscitur à ~~Et hic~~ Numini cuidam dicata ~~videtur quia veteres lisce~~ literis V. L. S ~~idest Votum Libens Solvit in ijstantum monumentis extabantur~~
Cortonovius qui eam prodidit (N.° IX) in prima linea M. ARI exhibit

1471

137

108

NAPAEIS
SAC
C · HERENNIO
CRISPO
PATRICIO · C · L ·
M · TERENTIVS
VER · MIRA · HER
BAR · PVLCHRITV
DINE · CAPTVS
EX
DONO · V · F

Venetiis, ab Aquileja; quoniam aquilejensia virorum nomina.
~~Cf. Praefationem~~
E Marcanova Scimundus =
Ex Mss Gruterus (p. MLXXIV. n. 1.)

109

NEMESI

1852 aquilejae reperta in agello quem habet

Ara ~~reperta~~ anno ~~MDCCCLIII~~ ~~in~~ ~~in fundo quod possidet~~ Antonius Stabile ~~Aquilejae~~, nunc penes ~~eum~~ Zandonatum. ~~acquisivit~~ Ms. ~~iii~~ (A. 23)

NEMESI
AVG · SACR
C · TVRANIVS
SOZOMENVS
IIIIII VIR · EX · VISV

Ara Ad Pontem S. Felicis prope Aquilejam effossa anno 1851 ~~reperta fuit~~
~~Ara haec anno MDCCCLI, et~~ nunc in viridario~~m~~ familiae
Munari ~~ibidem transportata~~ visitur
Hebdomadarium = l'Istria = (anno VII n. 23-24. pag
98)

HVIVS NYMPHA LOCI SACRI CVSTODIA FONTIS
DORMIO DVM BLANDAE SENTIO MVRMVR AQVAE
PARCE MEVM QVISQVIS TANGIS SACRA MARMORA SOMNVM
RVMPERE · SIVE BIBAS SIVE LAVARE TACE

Epigramma ~~hoc~~ famosum quod in Bertolo legitur (pag. 9) in ~~Johannis~~ Jo. Candido ~~apud~~ (Comment. Aquil.) in Palladio (lib. I. pag. 16) in Grutero, in Pitisco, in Filiasio (Tom. III Cap. ~~XVI~~) ~~et in illo~~ in Hebdomadario = l'Tetna = (anno V. n. 50 p. 325), ~~[illegible]~~ Candidus et Palladius ad Aquas Gradatas ~~[illegible]~~ candidissimo marmore expressum ~~[illegible]~~ testantur. ~~[illegible], plures siculi aliquidem contra auctores [illegible], nonnulli denique Galliae et Angliae~~

~~Sic illud~~ eleganter Italice interpretatus est Roncallus

Ninfa custode io sono
Di questo sacro fonte;
Dormo dell'aqua al suono
Che ~~spinta~~ scende giù vien dal monte:
O tu, qualunque sei
Che qui ti bagni, o giaci,
Rispetta i sonni miei
Bevi, ti lava e taci.

188

112

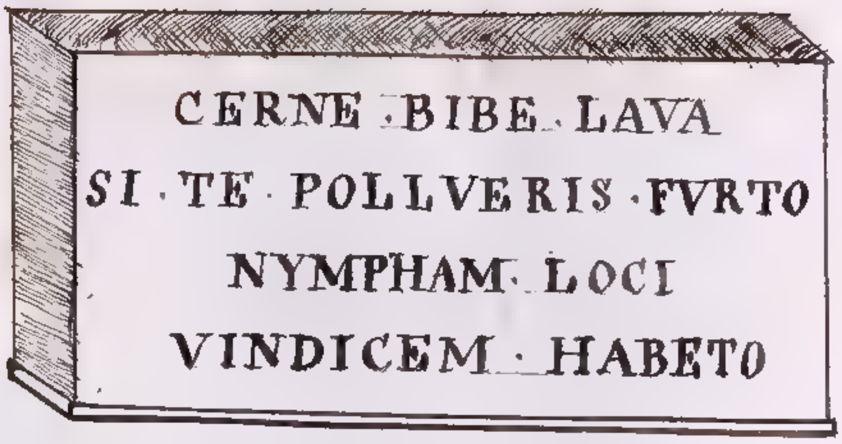

In aedibus Antonii Mattiuzzi in loco - Ronche II ab Opitergio lapide
Sic Collotius in suo Codice Inscriptionum Opiterginarum (nunc in Museo Corrario Veneto)

B — A — C

NYMPHIS
AVGVSTIS
SEX·ERBONIVS
SEX·F·FESTVS
DEC·C·COL·KAR
AQVAM·FONTIS
CLVDENDAM·CON
CAMERANDAMQ
CVR·IDEM·Q
DEDICAVIT·

Fragmentum ~~in dextera et in sinistra parte~~ hoc dextra laevaque ~~[illegible]~~ mutilum
Julii Carnici repertum, ~~et~~ anno ~~MDCCCVIII~~ 1808 ~~D.~~ Stephanus
~~[illegible]~~ Maria Sciauvius ad Hyeron. Asquinium Romam
transmisit, qui ~~vero hujusmodi~~ repertum protulit in
opusculo suo (Del Forogiulio dei Carni p. 5 e 55)

~~A. Fragmentum existens~~
~~B.C. Asquinii supplementa.~~
~~Ad praesens in aedicula quadam Julii Carnici.~~

113 114

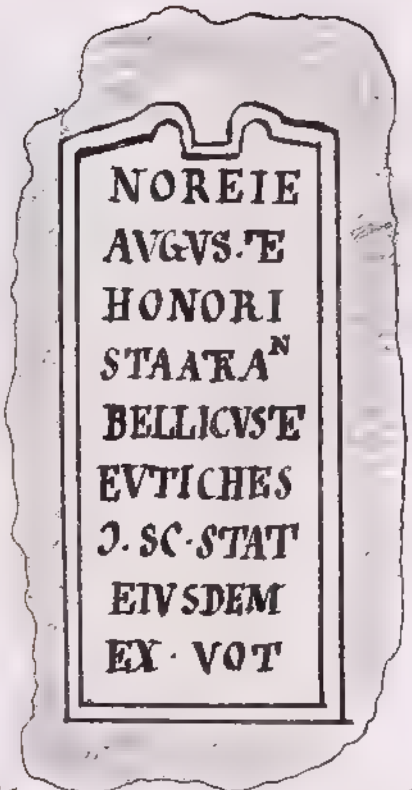

~~Ad praesens~~ In aedibus Com. Attemps, Goritiae servatur
Simul cum lapide ad Num. 33 ~~apud ... oblato~~ in maceriis
Pontis cujusdam vulgo = Setze = appellati inventa
Bertolus (N. DCCV.)
Cortinovius (N. CVC) — legit = Norejae Augustae et honori
Stationis Atrantis Bellicus et Eutiches Contrascriptores Sta-
tionis ejusdem ex voto —
Donatius in Supp. ad N. Mur. Th. (p. 43 n 5.)
Cf. Hist. Litt. Ital. (Tom X. p. 295)
Cf. Gravisium (Esame critico dell' Illirico Forojuliese)
Cf. Epistolam Jacobi Gregorii (pag. 39) ad Ab. Prebune
Hyer. Asquinius (La Giardiniera Seconata. p. 21.) Norejam
urbem Norici Ripensis praecipuam ibi extitisse contendit
ubi nunc Goritia Urbs, contra Cypriani Consilium, ~~qui~~
(Saggio sull' Antica Noreja. Gorizia 1799) aliorumque, qui
eam ubi nunc pagus est = Venzone, = locatam fuisse
~~praesumunt~~ = putant.

LEVCAE . ANSPA
NIAE . L . OCCVSIA
VENVSTA . MAG
DEAE . OBSEQVEN
TI . D

Philippus A Turre (Monumenta Veteris Antii pag. 399) monumentum hoc transcripsit ex Ms. Marcanovae, qui illud in atrio S. Felicis Aquilejae extare asserit. Ad hoc accedit Codex Abbatis Canonici

Johannes Dominicus Bertolis (Antichità d'Aquileja N. XXXXVIII.) Fortunae (Deae obsequenti) dicatum putat, Angelus Maria Cortinovius, Proserpinae.

De hoc Obsequentis cognomine confer Muratorium in Nota ad hanc inscriptionem (Novus Thesaurus, Pag. XCIV n. 8) ex lectione Philippi A Turre atque e Schedis Valeriis prolatam.

PARCIS
CORNELIA·C·F
TALLIAS
EX · VISV

In Julii Carnici ~~Inscripto~~ ruderibus
Asquinius (Del Foragiulio dei Carni pag. 47)
Cf. lapidem N. 238

116

PARCIS · SACR
M · COIRA
D
ETIVS · V · F
AETIVS · L · F

Parcis sacrum Bertolus ~~credit~~ interpretabatur, ad cujus Lapidarium pertinebat (N. CI)

PROVIDENTIAE
AVGVSTAE

Palladius junior (p. 4.) Bertolus (N. XVII) Zambaldius (Mon. St. di Concordia pag. 31) ~~tunc~~ edidere ex capite prope publicas aedes Concordiae. ~~extantem~~.
Muratorius (p. XC n 6) a Bertolo accepit.
~~Et~~ ~~Nunc~~ in foro Concordiae ~~prostat~~ (Kal. Januarii MDCCCLVIII)

[illegible]

A Turre (p. 316) „extat in pago suburbano, ait, vulgo = Rubignacco cui nomen a Deo mansisse nemo dubitaverit. Rubigus, a rubigine segetibus infesta dictus, non ut prodesset, sed ne noceret, colebatur".

Bertolius (A. VIC)

Muratorius (p. CII n 6) ex A Turre

Petrus Paulus Locatellus (Ms. delle cose di Cividal del Friuli).

Hyeronimus Asquinius (Del Forogiulio dei Carni p. 39)

Sturolus (Ms. n XV) ubi marmoris forma

D'Orlandi (Discorsi funebri etc Udine 1853 p. 55)

SABINAE

AVGVSTAE

MAGISTRI	QVINQVENNALES
COLLEGI . FABRVM	TIGNARIORVM . LVSTRI . XXIII
Q . NVMISIVS	MARITIMVS
Q . VALERIVS	FELIX
A . LARCIVS	CARVS
T . FLAVIVS	ONESIMVS
L . NAEVIVS . L . F . PAL	PHILIPPVS
Q . HORTENSIVS	TVRANVS
Q . LOLLIVS	HERMA

IN . MAGISTERIO . DEFVNCTVS

Julius Jacominius in appendice operis sui (De Prisca Cesiorum gente Cap. XXII) lapidem hunc ab Aldo transcriptum Aquilejensem vocat.
Bertolus (N DCXXXXVIII) a Liruto accepit

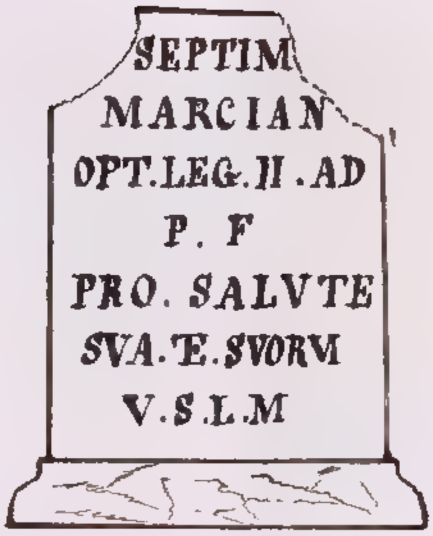

Bertolus (N. CIII) ex suis collectaneis edidit emendatam, quam a Turre ~~a Turre auctore in opere suo~~ (p. 396) corruptam protulerat.

In Cortinovianis (N. CCCLV.) primo versu caret.

Capodaleus (N. CLIV et CLXI) OPI pro OPT, atque V S. I M. pro V. S. L. M. ~~legit~~

Muratorius (p. CX n 1.) ait = Optio legionis secundae Adjutricis Piae fidelis, Centurionis nempe minister. –

De Secunda legione adjutrice V. Commentaria P. Zachariae ad Inscriptionem Ariminensem C. Nonii Cepiani, in Symbolis Gorianis.

SACR
ACILIA
GALATEA
VETTIA·P·L
PLATE
C

~~E Collectione Bertoliana~~ Aquilejae servabat Bertolus, et
Arae fragmentum hoc esse suspicabatur ~~dubitat Bertolus~~ (A. C.)
~~Anno MDCCLXXXVIII~~ Cortinovius e marmore VETTIA
pro ETTIA emendavit, et litteram C in finem
addidit, quam Bertolus omiserat
Muratorius e Cons. Beretta edidit (p. MDCXXII n. 1.)

120

HIC LOCVS
SACER EST

Venetiis in Bibliotheca pubblica, ara quadrata cum figuris
Cfr. Praefat.
(Muratorius ex Bochio (p. CXLIX n. 3)

PRO . SALVTE
TIBERI . CLAVDI
MACRONIS . CON
FER . NOR . VELOX . SER
VIL . SPELEVM . CVM
OMNI . APPARATV . FECIT

In domo Capitulari Canonici Bertoli ~~inserta~~ prostabat, ut Me idem asserit (N. 1.)
Muschettinus (N. X)
Muratorius (N. Th. pag. XXVIII n 3.)
Donatus (Supplem. ad Nov. Mur. Th. in Epistola Cannegieteri Pag. 529)
Hebdomadarium = l'Istria (anno IV. n. 41. pag 163, atque anno VI n 38 pag. 166 ea Berinis)
Cf. Epistolam Antonii Mariae Salvinii ad Fontaninium (pag. 352.) ejusque priorem interpretationem
Bertolus, CON. FER. NOR, Confectoris ferri Norici interpretandum opinatur. Sed Cortinovius corrigit = CONductoris FERrariarum NORicarum = et addit = Conductor ferrariarum habetur in lapide Narbonensi apud Gruterum, inquit Maffejus (Mus. Veron. pag. CCCCXV) ubi plura congerit ad hanc lectionem comprobandam. — Ad Cortinovianam interpretationem accedit et Eruditissimus Vir Petrus D. Kandlerus in Hebdomadario superius citato.)

VIII

12 $\frac{5}{4}$

125

PRO · SALVTE
SVA · SVORVMQ

In cuneo marmoreo Collectionis Zandonati Aquile-
jensis
Hebdomadarium = l'Istria = (anno VII°. N. 23. 24 -
pag. 96)

SPEI . AVG
C . SACCON
IVS . VARR
O . TRIB . CO
H . I MILIA
RIAE . DEL
MATARV

M . V . S

~~Dissimili modo expositam referunt~~ variam lectionem sequuntur Gruterus (p. CII n 3) A Turre (p. 320) Bertolus (N. XLI ~~et DCXCII~~), Muratorius, et Cortinovius. Nos hujus novissimi ~~auctoris lectionem~~ auctoritatem ~~accepimus~~ amplectimur qui lapidem in Ecclesia S. Johannis e Tuba conspexit. ~~eo quod illam cum posteriori Bertolianae correctione~~ Bertolus ipse ex Cortinovio (N. DCXCII) ~~concordare videamus~~ emendatam protulit.

P. Basilius Asquinius (Rag. del Ter. di Monfal. p. 186) ~~qui tamen prodidit~~ AIMILIANAE scriptum ~~fuisse~~ putabat —
Jos. Berinius (Indagine sullo Stato del Timavo p. 8. in Nota) A Turre in Vª et VIª linea IMILIANAE, Bertolus in pri-

mo exemplo, Muratorius, ~~atque Joh. Rinaldus~~ Carli (Ant. Ital. Append. alla P. II) IMILITANAE scripserunt. — Vide Joh. Rin Carli et in Par. II (Lib. II p. 140)

Hebdomadarium - l'Istria - ex opere Benini supra citato (anno VI n 38 p. 166), atque ex Itinerario Marini Sanuti (anno 1483 - Ex Aquileja) (anno IV n 65 p. 258) fere similem ~~nonnulla differimine~~ profert..

Cf. Opusculum = Notizie sulle acque di Monfalcone di Giov Filippo Del Bello (Udine 1800 p. 7) et aliud = De Balneis etc. (Cap. De Thermis quae ad Timavi ostia sunt Venezia 1553 p. 308)

Cam denique vicias in Opusculo Utini edito cui titulus = Memoria delli Sigg.ri Abb. GB. LB, GBV. intorno a tre iscrizioni della chiesa di Duino (pag 1. 2, 3,)

COH. I MILIARIAE — Vegetius (Lib. II De officio tribunorum militum) = Prima cohors erat miliaria, in qua censu, genere, literis, forma, virtute pollentes milites mittebantur.

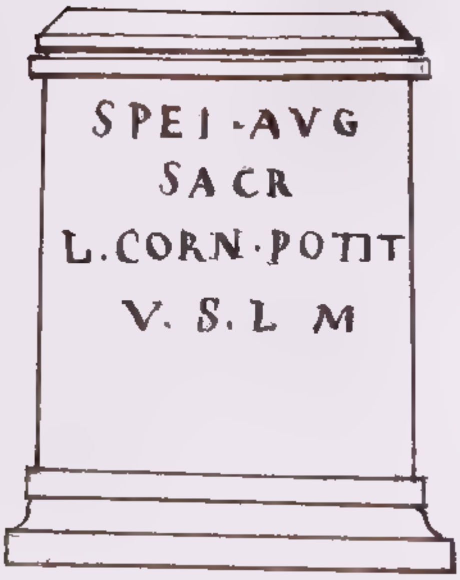

In interiore parte muri Monasterii Aquilejensis insertum marmor, ~~hoc~~ referunt Bertolius (N. XL) ex quo Muratorius (p. XC n 7), et Capodaleus (N. (XXXVIII))

127

SPEI AVG
TAVCONIVS
OPTATVS EQ P
DEC ET IIVIR CLAG
PRO SALVTE
TAVCONI OPTATI
FILI SVI EQVIT ROM
V M

In exteriore parte muri presbyterii S. Johannis a Tuba, prope eas quas ~~jam praebuimus ad~~ notavimus Num 126 et 129 –
~~Legenda est~~

SPEI . AVGustae
TAVCONIVS
OPTATVS EQuo Publico donatus
DECurio ET IIVIR CLaudia AGrippina
PRO . SALVTE
TAVCONIi OPTATI
FILIi SVI EQVITis ROMani
Vovet Merito

Schedae Muschettinianae (N XIV)
Hebdomadarium l'Istria (anno VI n 38 pag. 166) ex opere Berinii (Indagine sullo Stato del Timavo (pag 8 in Nota)
Memoria delli Sigg.i Abb. GB, LB, e GBV su tre iscrizioni di Duino (pag. 7 et. seqq.)

S · A · S · PRO · SAL
AQVILINI
VILICI · AVG G
ET · TITI · IVLI
AQVILINI
IVLIA
STRATONIC
V · S

Ad Sancti Johannis a Tuba, ~~ist Ecclesia~~.

~~Ld. e Mss. Fontaninianis, in quorum tertia linea legitur CAES. N VIL in Tarvisii pago positam esse describitur Di Aquinius Hyeronimus in Schedis suis~~

A Turre (pag. 320)

Donius.

Muschettinus (N° V)

Bertolus (N° IIIC)

Gruterus (pag. CXV n° 7) ex Verderio, sed ~~non~~ diversa ~~lu...~~ lectione.

Joh. Rinaldus Carli (Ant. Ital. Par. II p. 311.) ad Bertolianum exemplum accedit ~~et~~ postea (Part. III pag. 54) emendatam porrigit.

Muratorius (pag. DCCCLXXXVIII n° 6) SAR in prima linea pro S · A · S retinendum censet, ideoque SARapidi Numini, idest Serapidi, potius quam Spei Augustae vel Silvano Augusto positam ~~tabellam~~ lapidem votivam.

Joseph Berinius (Indagine sullo stato del Timavo (pag. 8 in Nota)

~~Opusculum~~ – Memoria delli Sigg.ri ABB - GB. LB, e GBV. intorno a tre funzioni della Chiesa di Duino (pag. 6 e 7.)

Cs. Hebdomadarium = l'Istria (anno IV n 65 pag. 258) ~~in quo haec ex Itinerario Marini Sanuti (anno~~ 1483 ~~MCCCCLXXXIII ex Aquileja) Bertolia lectione, litteris V. S in fine adlitis, producitur.~~

Cf. - Memorie pella Storia letteraria e Civile (anno 1798 Luglio ed Agosto pag. 4)

Cs. Opusculum Jacobi Philippi Dal Ben = Notizie sulle terme di Monfalcone (Venezia 1800 pag. 8)

Cs Opus De Balneis etc. Cap. De Thermis quae ad Timavi ostia sunt (pag. 308 Venetiis apud Juntas an. 1553)

P Basilius Asquinius (Ragguaglio del Territorio di Monfalcone pag. 182) ~~eam producit ex Bertolo~~.

Collectorum horum lectiones inter se differunt, aliqui enim SAI, alii SAC scribunt, nonnulli PROSSAI, et STRATONICI, vel STRATONICE, vel STRATONICVS.

~~Bertolus vero inter omnes dissimilis tale profert exemplum.~~

S·A·I·PROSAI
AQVILINI
VILICI·AVGG
ET·TITI·IVLI
AQVILINI
IVLIA
STRATONICVS

Nos Corknovii emendationes secuti ~~fuimus. Juxta eumdem~~ litteras singulares S.A.I. interpretamur ~~interpretandae~~ Spei Augustae Sacrum. —

Ex alio lapide ab eadem Julia Stratonice erecto ~~et Forcastesii inventa juxta Grutenum et Bertolum~~ ad Aras Fla-

viae, vulgo Camporosso, ~~extantem juxta Nicolaum~~ (Grassi (Notizie Storiche della provincia della Carnia pag 216), hunc Aquilinum ann. XXXXVI vita functum liquet. — Lapidem ~~D~~ Gruterus ~~adscriptum~~ praebet (pag DCVI n 9)

D . M
AQVILINI
CAES VIX
AN XXXXVI
IVLIA STRA
TONICE CON
IVGI PIEN
TISSIMO

Nomen idem IVLIA · STRATONICE legitur et in lapide quam videre est in Numero 920 Collectionis hujus.

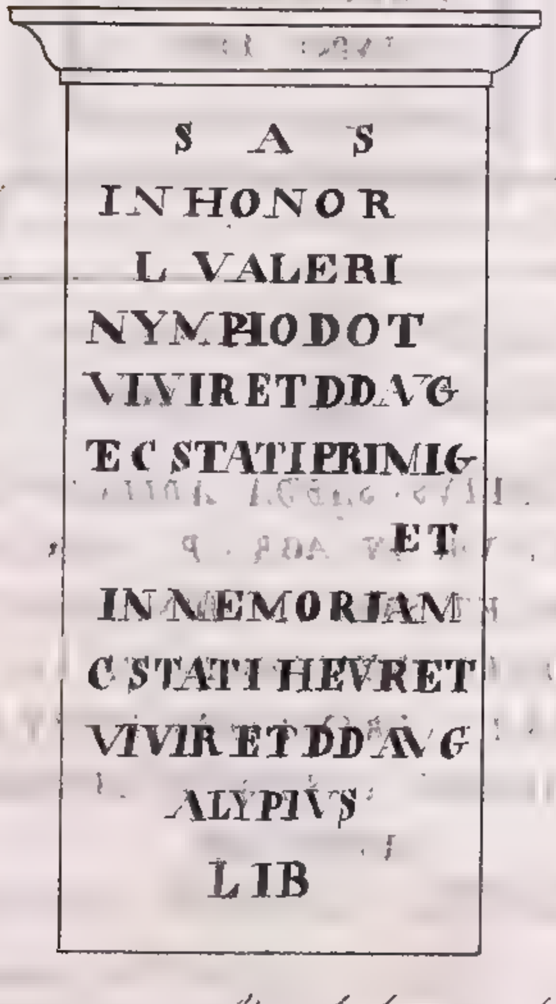

Bertolus (N. XXXVIII) et Muschettinus (N. VI) in pago Cervinianum extantem referunt.

Muratorius dissimilem dat in Num 8 pag XC; Bertolum contra alibi secutus (pag XXXIX n 2 et MDVI n 6) ~~a quo exemplum accepit~~

Wolphangus Latius (Com ~~D.~~ Lib XII Sect. V Cap. VIII) corruptam praebuit.

E Codice Canonici, ~~A. Bambertiano~~ Bertoni (p. 185) atque e Sche
dis Capodalistae (N. XLV.) ~~positam fuisse antiquitissimus~~ extitisse constat in Ecclesia S. Felicis Aquilejae. ~~et lectio ab hac dissi~~

Diversam lectionem, seu potius diversum lapidem ~~nobis afferunt quam~~ Bertolus, Bellonus (Cod. in Bib. S. Marci ?) ~~quoque~~ (N. XXXIX) et schedae nostrae (CXXXXV) proferunt sic

Gruterus quoque praebet (p. DCCCLXXXVIIII n. 1.) ex Appiano cujus lectio, quae in Bertolo visitur (N. XXXVIII) haec est:

S·AFEIVS·SABDA·ADIECIT·IN
FR·P·VIII·IN·AGR·P·XXXII
SIBI·ET·SVIS·IN·HONOREM·L
VALERI·NYMPHODOTI·C
STATI·PRIMIGENI·ET·IN·ME
MORIAM·C·STATI·HEVRETI
EVPOR·LIB

Bertolus ~~in inedito opere suo addit,~~ Lapidem Venetias ~~lapidem a nobis acceptum~~ in Grimanum Musaeum translatum ~~fuisse, quae ille~~ ~~et haec~~ novit ex Epistola Erudit. Viri Millesii. (6 Luglio 1744)

Cortinovius ~~ad primam ex tribus lectionibus accedens pro ALYPVS ALYPIVS emendavit, et~~ Spei Augustae Sacrum primas litteras singulares interpretandas opinatus est, et ~~Atque ex eo quod in prima linea ultimae superius allatae inscriptionis verbum ADIECIT legatur,~~ tres ~~s~~ similes sed diversas posuisse lapides ~~arguit~~ libertos Alypium, Sabdam et Euporem.

S · A · S
P · TVLLIVS
P · L · PEDIANVS
IN · HONOR
ET · BENIVO
P · TVLLI · TY

E Mss. Muschettinii (N.° LXI) in cujus aedibus prospiciebatur et Cortinovii (N.° I.) qui aut Spei Augustae, aut Silvano Augusto sacram dicit. Hujus exemplum secuti sumus.

S . A . S
IN MEMOR
L . T . FRVEND
PATRON
IIIII . VIR . ET . AVG

Lapis olim Aquilejae extabat, sed Venetias primum, Patavium demum translatus fuit juxta Fontaninium (Lettera al Canonico Bertoli) et Gruterum (p. CCCCLXXV n. 6) qui e Pinelli Schedis vulgavit. -
Bertolus (N. DCXCIII)
Furlanettus (Le Ant. Lap. Patavine N. XXVII.)
S. A. S ut in Numero nostro 129 Spei Augustae Sacrum, vel Silvano Augusto Sacrum.

DEO . SOLI
DIOCLETIANVS . ET . MAXIMIANVS
INVICTI . AVGG

E loco eruta fertur ubi olim Solis templum Aqui-
lejae. ~~surgebat~~.
Bertolus (N. LXXI)
Musschettinius (N.° VII)
A Turre (pag. 281.)
Muratorius (N. Th. pag XXV - n 2)

1322

133

134

SOLI
SACR
Q · BAIENVS
PROCVLVS
PATER
NOMIMVS

Quondam in Basilica S. Marci Venetiarum ~~erat~~, nunc ~~autem~~ in Bibliotheca =
Labusius (Viener Denkschr. l. 354)
Labusius (Annali 1846 – p. 271.)
Labusius (Gazzetta di Venezia 1829. n.: 272)
Bullettino dell' Istituto Archeologico (1830. p. 80)
Kandlerus (Iscrizioni dell' Istria n. 18), de quo Mommsenius ait. Nescio cur Kandlerus referat inter Tergestinas
~~Mommsenius idem post verbum NOMIMVS scribit NOMINVS~~
Cf. n.: 46

SOLI . DEO
INVICTO
SACRVM
FERONIVS . CENSOR
SIGNI
· V . S . L . M

Aquilejae in domo apud Turrim, vulgo = d'Arena.
A Turre (p. 300)
Bertolus (N. XVI, et LXXII)
Bellonus et Capodaleus linearum ordinem mutat (N. XXI)
Muratorius (p. XXVII n. 4.)
Donatus in Supplem. ad Nov. Murat. Thes. (Epist. Cannegieter pag 528)

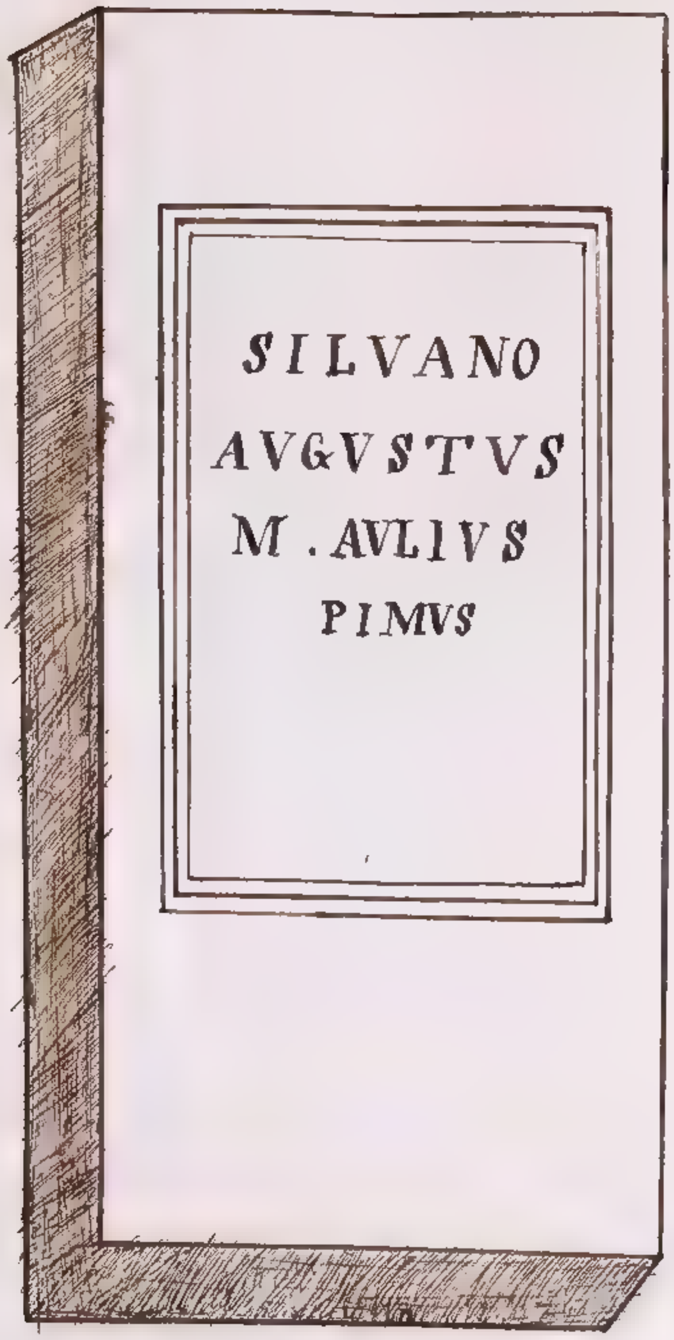

Schedae Cortinovianae (N.° LXXXV.)

SILVANO
AVG
L · COEIVS
SEPTVMIVS
$\overline{\text{VI}}$ VIR . AQ
$\overline{\text{VI}}$ VIR . ATESI
NOMINE
FIRMINI
ET . FIRMIN
LIBERORVM
SVORVM
D . D

Aquilejae reperta — Alta ped. II poll. I et sem. cum corona; lata in parte mediana poll. VIII.

E Muschettiniana Collectione (N. XXVII.)

Zuccolus, ~~dissimilem aliquantulum praebet~~, int. tertia enim linea CAELIVS scribit, et SEPTVMVS, et ATISI etc. in subsequentibus (N. LXXXXI.)

~~Hanc~~ Edidere Prof. Ant Steinbüchel (Antichità dell' Impero d'Austria) et = Bullettino dell' Istit. di corr. Archeolog (an. 1833, p 41. Roma)

Joseph. Furlanettus (Le Ant. Lap. Patavine N. XXVII) pro COEIVS et ATESI, COELIVS et ATEST libentius acciperet

137

138

SILVANO·CASTRENSI

Castrensi, an e vico = Ad Castra = hodie Aidussina?
Cortinovius (N. XXXVII.) ex Irenæo a Cruce (n 197
pag. 565)
Joh. Rin. Carli (Ant. It. Par. II L. II p 138)

SILVANO
AVG
ELEVTHER
C.A.R
C.PP.VIL
D D

~~In primis~~ In Capodalea domo quondam extabat (N. XLIII) Cortinovius lectionem Bertoli (N. LXXVIII) emendavit comparatione facta anno 1793 ~~MDCCLXXXXIII~~ cum marmore archetypo, tunc Campilongi in Topporum ędibus.

A Turre (p. 301.)

Muratorius ~~in illo~~, (p. LXIX n 1.) ~~ubi~~ notat = sibi persuasit Clar. A Turre tabulam hanc fuisse positam Silvano Eleutherio, hoc est Liberatori. Mihi contra videtur Silvano dicatā ab Eleutherio servo Villico Caji Arrii in C.PP. quae siglae mihi ~~videntur~~ indicant locum, ubi is Villicum

agebat. Eleutherius servile nomen est, et plerumque Villici servilis conditionis fuere.

Mense Novembris an. 1857 ~~MDCCCLVII~~, Butrii ~~hanc vetustam vidit~~ in aedibus Topporum. ~~Dr. Constantinus Cumanus persimilemque exemplo nostro transcripsit~~ nos ipsi ex archetypo transcripsimus simul cum cl. viro Th. Mommsenio.

SILVANO
AVG · SAC
IN · MEMOR
P · MVTILII
LAVRENTIN
FIL · ET
P · MVTILII
GLYCONIS
CONIVG · D · D

Bortolus hanc refert (N. XLVI) Rosatii extantem Muratorius (p. LXIX n 3) ex Beretta, in ultima linea P.D pro D.D ~~scripsit~~ [literas singulas exposuit], quarum ~~illius auctoris singularium litterarum~~ haud plana est interpretatio, nisi intelligi debeat = Sacrum Posuit =

SILVANO
AVG. SAC
C. OPETERIVS
AGATE . MER
V. S. L. M

In fronte Pulesiae Belineae
Bertolus (N. LXXIX.)
A Turre (p. 301.)
~~Ex A Turre~~ Muratorius (p. LXIX n 4)
Capodaleus (N XC.)

142

Cortinovius ~~nunc~~ extantem ait in domo Curionis Gradi.

~~In~~ Furlanetty ~~opere~~ (Le Antiche lapid. Patavine N. XXV.) ~~ubi pro-~~ ~~ductam~~ ~~ab~~ Aquileja in Villam Quirinianam altichieri ~~primus~~ primum translatam ~~fortasse~~ ~~sed~~ dicit, novissime in Patavinum Musaeum, ubi et nunc visitur.

A Turre (p. 301.)

Bertolus (N. LXXX)

Muratorius (p. LXVIII n 5) ex A Turre.

Capodaleus (N. CXIII)

In F. Siasi opere (Tomo III. Del litorale di Grado Cap. XII).

In Hebdomadario - l'Istria - (anno V. n. 50 p. 325) VTSV. pro VTSO legitur -

~~Andronicus quidam qui ad fidem Christi conversus fuit a discipulis Apostolorum, a Paulo in Epistola ad Romanos nominatur.~~
~~Andronicus quidam poeta in Anthologia Graeca Ms.a Parisiensi (Vide Tom. II Academ. Inscript. p. 264.)~~

SILVANO
AVG
C. PETRONIVS
C. L. LIB
GRVARIVS
PETRONIA
C. L. LIB. EVA
[illegible] TRON [illegible]
[illegible]

Ad fines territorii Coloniae Aquilejensis, ~~contra Carnicam~~,
prope Soffumbergum reperta
Asquinius Hyeronimus (La Giardiniera Leonatrice p. 35)
~~GRVARIVS, celticae origine = Gruar (Bullet Diction. de la~~
~~lang. celtiq.) Custos Sylvarum erat~~

[illegible]

[illegible]

SILVANO
AVG. SAC
IN MEMORIAM
C. RVFI · ANTHI
IIIIII. VIRI
TALLVS. LIB
D . D

Bellonus locatam ait in Ecclesia Aquilejae juxta altare D. Erasmi. Schedae Capodaleae (N. LVIII) sitam referunt in Patriarchali Ecclesia Aquilejae.

A Tune (p. 301)
Muratorius (p. LXIX n 5) e schedis Valerii
Gruterus (p LXIV n 1) ex Apiano.
Codex Ab. Canonici.
Bertolus (N. LXXXI)

Tallus iste fortasse idem est, cujus mentio in lapide hujus collectionis N 339.

7

145

S I L V A N O
S A C R V M
S E C T O R E S
M A T E R I A R V M
A Q V I L E I E N S E S
E T . I N C O L A E
P O S V E R V N T
E T . M E N S A M

Aquilejae inventa anno ~~MDCCLXXIII~~ 1772
E Cortinovii adversariis (N. CLXXXVII, a)
In Hebdomadario = l'Istria (anno III n 73, p. 294) pars
hujus tantummodo legitur.

Opiterginum marmor.
Asquinius (In schedis)

147

Zucolus (pt LXXXXII) e Moschettinio produxit

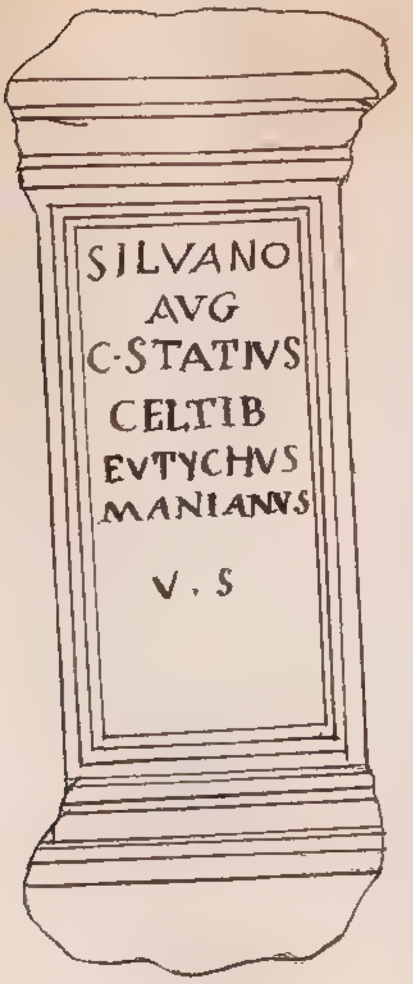

Zuccolus (N. LXXXIX) in muro quodam Ervinciani positam narrat. Sed e schedis nostris (N CCXV) in Colapsorum domo pagi ejusdem transvectam novimus

Madisius in sua Apologia etc.

Bertolus (N LXXXII)

Ex illo Muratorius (Pag. LXIX n. 2)

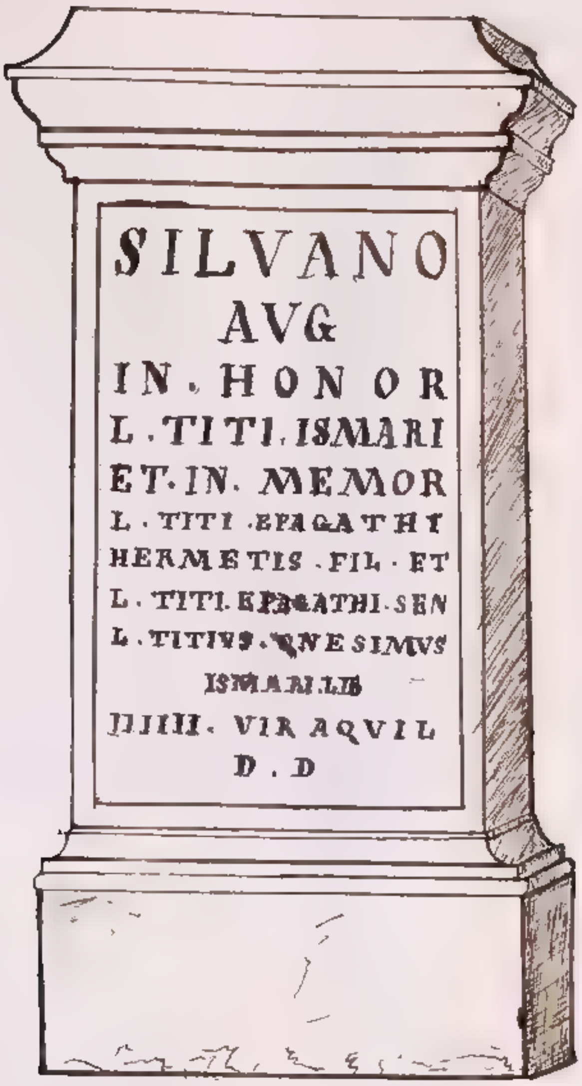

In muro quodam Aquilejae Basilicam prospiciente insertam fuisse novimus e Schedis Muschettinianis (N. LI.) et Zuccolianis (N. LXXII) sed postremo in Vindobonense Musaeum deportata fuit, ut patet ea = Beschreibung der zum k. k. Münz und Antiken-Cabinette von Jos. Arneth (pag 48, n 229) — Alta ped. II poll. IV lata ped. I poll. I crassa vero poll: VIII et semis.

150.

CALYBE
SILVANIS
V. S.L.M

Aquilejae inventa anno ~~MDCCLXXXII~~ 1792
P. Cortinovii Mss. (N. CLXXXVII. 6)

151

VENERI
AVG
POPILLIA·L·F
MARCELLINA
ATTIA·MATER
ORNAMENT· EIVS. EXORNAVT

In Monasterii pago prope Aquilejam effossa, anno 1751 ~~MDCCLI~~ secundum Bertolum ~~fidem amas~~ (DCLXXXIV), anno vero 1775 secundum ~~MDCCLXXX~~ Cortinovium (N. XVIII.)

~~Bertolus (N. DCLXXXIV.)~~

Epistola Can. Bertoli (Sopra una lapida scoperta a Trieste) quam legere est in Hebdomadario – l'Istria (anno VII n. 3. pag. 12)

Quum absque ornamentis sit inventa, nos edocet Bertolus super hanc olim impositam fuisse Veneris statuam Ethnicorum more exornatam.

VI · DIVINAE
SACRVM
C · VETTIVS · C · F
CAVOLVS

Capodaleus (N. LXXXXII) in suis Collectaneis, testatur ~~inscriptionis hujus~~ archetypum lapidem, erutum in ~~a~~ suburbanis Aquilejae, Johannem Savorgnanum anno 1548 ~~MDXXXXVIII~~ Venetias dono misisse Patriarchae Aquilejensi Johanni Grimano, ~~sanct~~.
Ara est tribus lateribus inscripta, uti refert Gruterus ex Pighio (pag. LXXXXIV n 5) et Ligorio.
~~Eodem~~ Bertolus (N. LXXV) Philippi A Turre opinionem amplexus (pag. 297) sub VI DIVINAE nomine Fatum intelligit, Cortinovius vero Ditem Patrem ductus auctoritate ~~dicatam tribuit, et in hoc~~ Julii Firmici Materni qui ~~sententia confirmatur, qui in opere suo De Errore Profanarum Religionum (N. XVIII)~~ (T. 5 Bibl. Patr. ~~Venetiarum~~) ait = Terrenam vim omnem atque naturam Ditem Patrem dicunt, quia haec est natura terrae, ut et recidant in ea omnia, et rursus ex ea orta procedant = — Eamdem doctrinam, iisdemque poene verbis ~~expositam in~~ exposuerat Cicero~~nis libro~~ (De Natura Deorum Lib II Cap. 66) ~~invenimus~~ = Terrarum autem vis omnis atque natura Diti Patri dedicata est, qui, Dives, ut apud Graecos Πλουτων, quia et recidant omnia in terras et oriantur a terris =

2

152

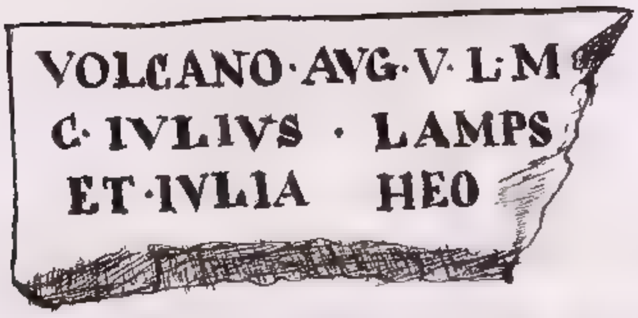

Ad portam primariam civitatis Gradi
Cortinovius (N CCXXVIII)
~~Affinius scribebat LAMPS.~~

3

EX · VOTO

Glemonae Lirutius in marmorea tabula ~~verba~~ haec legit sub ~~in qua~~, inscriptione scalpro deleta ~~fuerat et haec duo verba tantum remanserant~~

~~Glemonae~~

Lirutus (e Notizie di Gemona)

93

154

ET · AERE · CVRAT
M · AVRELIVS
SCAVRVS
VET · EX · VOTO
V · S · L · M

Lapis contra frontem Ecclesiae Majoris Gradi juxta schedas ~~Schedae~~ Anonimas (N. 6)
Asquinius sic ~~[illegible]~~ exscribebat ex archetypo apud Zanettos ~~[illegible]~~

B · FA · FRICVRAE
M · AVRELLEO
C · AVRVS
VET · EX · VOTO
V · S · L · M

In Hebdomadario - l'Istria - (anno III. N. 73 - p. 294) haec tantum producuntur:

/////////// AVRELIVS
////// CAVRVS · VET · EX · C//////

Schedae Cortinovianae ~~positum~~ visam referunt in fronte Ecclesiae Gradensis anno 1786 ~~MDCCLXXXVI~~ (N. CCLXXIV)

III
VOTVM
L
TILIA
MAT

Bertolus (N IC) nos docet ~~tum~~ inventam ~~fuisse~~ prope
Timavum, ubi templum ~~Dii~~ Diomedis olim exti-
-tisse fertur.
Muschettinius (N XXXII)
Gruterus (p. CXXX n 7) e Verderii adversariis
P. Basilius Asquinius (Rag. del Ter. di Mons p. 189) Par-
cis dicatam retinet
In opere = De Balneis etc. (De Thermis quae ad Timavi
ostia sunt pag. 308) sic ~~fertur~~ promitur.

TVT
VOTV
L
TILIA
MAT

Bertolus (N.° DCCII) non satis accurate. ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

Liruti (Notizie [illegible] Gemona pg. 13) ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

Prostat in [illegible] [illegible] Glemonae

[illegible] (p. CXI[illegible])

[illegible]

Aram ~~hanc~~ Castelioni (Chiasteons) inventam et apud ~~Hyeronimum~~ Asquiniam servatam, Plutonis, Mercurii et Carontis thoreumatibus carentem praebemus; (quae in marmore olim prospiciebantur) ~~eo quod huic similem in~~ Cortinovianis ~~Mss. invenimus~~ (N. CCLXIII)

158

159

ΜΗΤΡΙ ΘΕΩΝ
ΑΓΓΙϹΤΕΙ
ΑΜΕΡΙΜΝΟϹ
ΟΙΚΟΝΟΜΟϹ ΤΗϹ ΠΟΛΕΩϹ
ΕΥΧΕΝ

Venetiis in aedibus Grimanorum
Cf. Praefat.
Muratorius e schedis suis (p. XXXI n. 2)
~~Vertit~~.

~~Matri Deûm (vel Deorum)~~
~~Angisti~~
~~Amerimnus~~
~~Oeconomus urbis~~
~~vovit.~~

A Addit Muratorius = Cernitur insculpta imago Cybeles stantis inter duos leones. Hic, nisi me fefellerunt oculi ΑΓΓΙϹΤΕΙ = Strabo (Lib. X. Geog.) testis est, Rheam a Phrigibus appellari Μητερα Θεῶν καὶ Αἴεστιν = Casaubonus legendum putat = Ἄγεστιν. Lapis iste nos veram lectionem docet, nempe nuncupatam fuisse Matrem Deûm Αγγιστιν, Angistim.

In praetioso lapide sculpta mensurae hujus

Bertolus (A. CCCCLXVI)

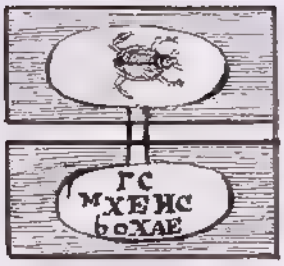

Amuletum Aquilejae repertum a Can. Com. Sbruglio apud quem servabatur - In gemma quae lapis lazulus esse videtur
Bertolus (N. DCCCXCI)

.4 (1

Extabat in ~~Pertinebat ad~~ Collectionem lapidum quam Bertolus in propria domo Aquilejae congesserat. A Turre (Mon. vet. An. p. 259), et ~~primus~~ Gruterus (p. XXXVI n 12) priores ~~primos~~ tantummodo quatuor versus ~~potuit~~ edere. Eorum lectionem secutus est Capodaleus (N. CIII); postremos duos versus ~~Verba QVOD VILIC CVMMARVM~~ Bertolus adjunxit (N. LXVIII) Muratorius (N. Th. pag. XXIII n 13) perperam ~~ultimum verbum haud bene interpretaverat~~ CVMMARVM pro SVMMARVM legerat.

V. Reinesium, Sebastianum Donatum in Supplemento ad Novum Muratorianum Thesaurum (Epistola Cannegieteri pag. 525) et Muschettinium ~~Schedas~~ (N. ~~VIII~~)

Ex hoc et subsequentibus monumentis jure inferunt viri eruditi ~~juxta Bertoli~~ ~~sententiam inferri potest~~ Belenum numen municipale Aquilejensium fuisse.